



**SZABADSÁG**

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Through year. Published daily by  
**The Szabadság Printing & Publishing Co.**  
(An Ohio Corporation, B. K. Casna, President; Dr. Andrew Casna, Sec'y-Treas.)

Founded by: **E. T. Kohányi** Alapította: **Kohányi Tihomér**

DR. ANDREW CASNA, Editor

Edited and Published at: Szerkesztőség és kiadóhivatal  
**700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.**  
Telefonai: Belli: Main 3588. Guy: Central 1251.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Kanadában egész évre: \$2.00, fél évre: \$1.00. KÜLFÖLDRE: egész évre: \$2.50, fél évre: \$1.25. — **SUBSCRIPTION RATES:** United States and Canada, one year: \$2.00, half year: \$1.00. — Foreign countries, one year: \$2.50, half year: \$1.25. — **Cleveland one year: \$2.00, half year: \$1.00.**

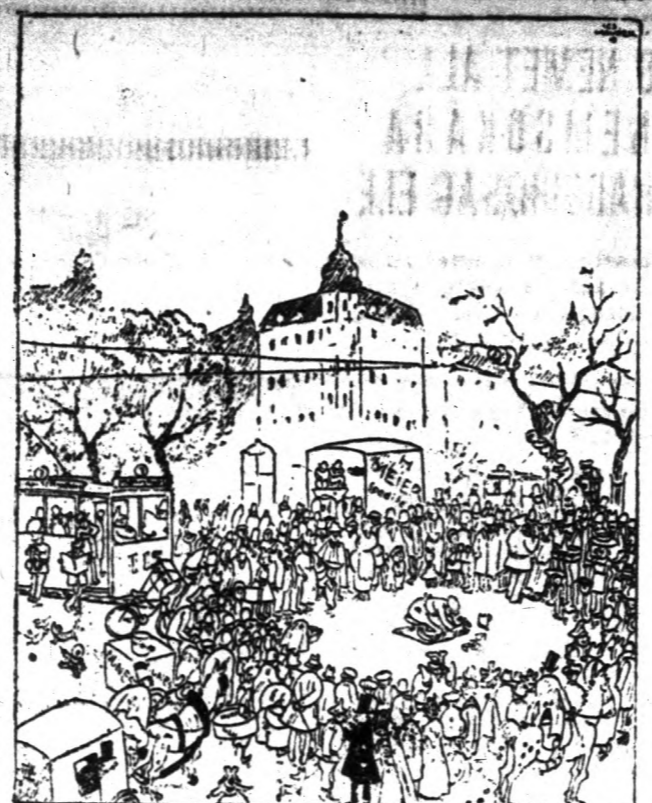
Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for transmission through the mails as Second Class Matter.

New York irodánk címe: Eastern Office:  
**Room 603 Tribune Bldg. 154 Nassau St., New York**  
Csetvezető: Joseph Horváth, Manager.

**NÉGY FAL KÖZÖTT**

Nyúzzák le a heledik bőrt is!

Most, hogy már elmúlt, beszélhetek róla egész nyíltan. Az Anyák Napját értem. Most volt, a közelmúltban ez a szép, meghatározó ünnep. Minden gyermek ilyenkor bemeleg a virágkereskedésbe, összevisszáról egy csomó virágot és virszi az ócsányi-nak, mindenki legjobb barátjának.



A müncheni Meggendorfer Blatter "bél való és a rajz és a hozzá készített vicg így szól: — Mi történt? Mit bámul az a tömeg? — Hát nem látja. Ott, az utca közepein, egy ember — dolgozik: Szomorú vice, keserves vice, de találó nemcsak a németországi viszonyokra, de a magyarországiakra is. A háborút követő egyetlen megpróbáltatásuk megölték a munkásközt a tömegben. A legyőzött közepurái országok népe sehogysem képes

**HOMEROS A VILLAMOSON**

Rég hallott életet, hogy az emberiségünket a villamoson próbálják ki. Végigmeneteltünk a szemünet idegen erőkben, lovalvasni eszelők az arckörül idegen fájdalmakat, idegen örömeiket. Megállapítani azt, hogy aki velünk szemben ül: érette a börtönre, avagy pedig arra való-e, hogy a társadalmat az általa példájával reformálja. Talán nem bűn, ha Nietzsche utalunk, a német filozofusra, a ki egy helyet azt mondja, hogy a természet érdekes látványosság, de a természeti sokkal érdekesebb látványosság maga az emberi arc. A külvilágról megfelelően embertársaink, amikor elhajrák az arcuk felé, célokat szolgáló kifejezést, amikor a tekintetük modulációban látszik a halott merengéséről, sokkal érdekesebb az életben mielőttük, mint az életben ugyanez vagy üryetlenül értékesített hazug pózokban.

**A drágaság veszedelme**

AZ ÁLTALANOS drágaság kezd a világ minden táján bonvadalmakat teremteni s veszedelmes árnyakat öltetni. Egyetlen ország sem mondhatja el magáról, hogy csak ő szenved ebben a betegségben. Még maga az Egyesült Államok is, amelyik pedig inkább gazdagabb, s nem szegényebb lett a háború következtében, — tapasztalja ennek az állapotnak a nehézségeit. Valaki tarthatja tréfának az olyan ötleteket, hogy járjunk ócska ruhában vagy járjunk overallban, — de ezeknek az eszméknek a hátterében igen komoly bajok lapulnak meg. Arra mutatnak az ilyen ötletek, az ilyen többé kevésbé komoly magzalmak, hogy a világ leggazdagabb nemzete gazdasági nehézségekkel küzd szintén. S ha Amerikában az ilyen bajok még nem is öltöttek nagyobb arányokat el lehet képzelni ezekből, hogy mekkora lehet a baj az olyan országokban, mint akár Németország akár Ausztria, akár Magyarország, ahol nem egvedül az a baj, hogy drága valaminek az ára, de inkább az, hogy nem lehet egyáltalán kapni bizonyos dolgokat. Az sem vásárolhat, akinek lenne módja hozzá. S amikor ezektől a nemzetektől még nagy összegeket is akarnak kicsikarni kártalanítás címén a győztesek, lehet-e csodálkozni, ha a nép a szélső radikális irányzatok felé sodródik. Nem azért, mintha kedvére lenne a bolshevizmus, nem azért, mintha megváltást remélné tőle, de inkább azért, amiért a fuldokló is szokott kapkodni még a szalmaszálhoz is.

A legtöbb szükségleti cikk drága voltából a legtöbb esetben csak a spekulánsoknak van hasznuk. Nem azoknak, akik az anyagot termelik, a cikkeket gyártják, hanem azoknak, akik a kezükbe tudják kaparítani azokat s drága pénzben, messze az érteken túl szóhatják azt a fogyasztók nyakába.

A viszonyok a legtöbb országban odáig fajultak már, hogy csakis a kormány beavatkozásával lehet valami orvoslásra gondolni. A kormányok azonban, amelyek nagyon is ismerik saját tapasztalataikból az iparban s a kereskedelemnek érzékenységét, természetesen ráleg haboznak akkor, amikor ilyen beavatkozásról van szó, mert attól félnek, hogy a rossz állapotot még rosszabbá tehetik.

**Nitti bukása**

AZ OLASZ miniszterelnök megbukott. Még néhány hete mindössze, hogy a san remoi konferencia alkalmából az egész világ sajtója úgy köszöntötte Nittit, mint az egyetlen igazán nagy államférfit, aki a háború óta feltűnt. A megbékélés felé hajló politikája rokonszenves tette mindenhol a népek között, ha nem is a kormányok előtt. Befolyása a szövetségesek között annyira nőtt, hogy annak tulajdonítható a spai konferenciára a németek meghívása is. Ez abból is kitűnik, hogy Nitti bukása óta a konferencia elhalasztására törekszik mindenki. Nitti nélkül eredményeket ott senki sem remél. A megbukott olasz miniszterelnök volt az, aki Londonban a magyar békeszerződés módosítását követelte s aki ennélfogva belevészt emléket minden magyar szívébe. Ha törekvése nem járt sikerrel, bizonyára nem rajta mult. A kiváló államférfit utólte a paktumos kormányok sorsa. A legellentétesebb politikai pártok jóvoltából volt uralmon s nyilvánvaló volt, hogy az uralom csak addig tarthat, amíg a pártok barátságos megegyezése is tart. Nittit hajlamai közelebb húzták a szocialistákhoz s nem lehet csodálkozni, ha a klerikális párt ezt zokon vette tőle. Mihelyt pedig a két párt közül akarmelyik is megvonta tőle a bizalmat, nem maradhatott tovább a helyén. A szocialisták nem elég erősek egymagukban, hogy a kormányt/helyén tarthatták volna. Nitti tehát megbukott. A legsajnálhatóbb azonban az volna, ha vele együtt megbukott volna a szövetségesek tanácsában az a szellem is, amit ez a hatalmas egyéniség vitt közéjük magával az utóbbi hónapok során.

**Az Adriai ügy rendezése**

LONDON, május. 13. — Párisból származó hír szerint az adriai kérdésben megállapodás jött létre az olasz és a jugoszláv delegátusok között. A hír szerint a jugoszlávok beleegyeztek abba, hogy a két ország között az u. n. Wilson vonal legyen a határ s Frumo olasz fenhatóság alatt legyen, s kikötő felett azonban a Nemzetek Ligája ellenőrökjön. A jogszólóknak az volt a kívánsága, hogy az északi határt módosítsák az ok júniusára. Errel szemben egy római távirat arról szól, hogy a megállapodás a két nemzet képviselői közt nem jött létre, sőt a megbeszélések a Nitti kormány bukása miatt el is kellett halasztani.

Mint minden évben, az idén is elszoruló szívvel gondoltam arra, milyen poetikus, szép gondolat volt ez az ünnepet kitálatni. Kedves ez az anyának és kedves a gyermeknek. Es praktikus. Praktikus a virágkereskedésnek. Mégis egy alkalom, mikor, hogy enyhén fejezzük ki magunkat, lehet számítani. Lehet számítani arra, hogy a halás gyermekek minden öszszept megfizetnek.

Hogy a reflexión milyen helyes volt, azt igazolja az a kis hír, amelyet most olvastam az újságban. Ez a kis hír arról szól, hogy Capper, kansasi szenátor, aki az ardrágitok ellen írtóhadjárót folytat immár hónapok óta, sajnos, harca mindeideig a Don Quixote harca volt a szemelmonk ellen, felháborodottan számolt be az igazságügyi bizottság előtt arról, hogy az Anyák Napján a virágkereskedők általában nem kevesebbet, mint ötszáz perccel emeltek a virág árát.

Megdöbbenem. Mit akar ez a szenátor? Már ezért is haragszik? Mi ez a tenger sima tükörhé képest? Mi ez a ruha árához képest, a cipő árához képest és a többihez képest? Ha mindenkinek lehet, mért ne lehetne a szegény virágkereskedőknek is? Aztán, a többiek egész éven keresztül gyakorolják magukat egy nagy tornateremben, ahol hatalmas súlyokat emelnek, amelyekre különböző árak vannak írva. Vannak közöttük olyan erők, akik úgy dobálóznak a súlyos árákkal, mint a gummi labdákkal. Mindenkinek szabad, csak épen a szegény virágkereskedőknek nem szabad, akinek egész éven át csak néha-néha nyitogatnak egy kis alkalmat, hogy a nagy tornaversenyben ő is résztvegyen? Igazán nem szép Capper kansasi szenátortól, hogy ilyen méltánytalan. Altlátog mindenki számára szabad tere nylik az érvényesülésnek. Hogyja a virágkereskedőket is érvényesülni. Utóégre az egész dolog szóra sem érdemes, hiszen csak arról van szó, hogy eddig hat bört nyvzatak le rolnak. Mért tegeyenek a hetedikkel kiételet?

**DOCKMUNKÁSKOK SZTRAJKJA DANIBAN.**

A kopenhágai szabad kikötőben az Amerikából érkezett élelmiszereket önkéntes vállalkozók rakják ki.

KOPENHAGA, május 13. — A kopenhágai szabad kikötőben körülbelül kétszáz ember, jóállású, előkelő ember, azaz foglalkozik, hogy az Egyesült Államokból érkezett élelmiszereket kiradják a hajókból. A "dokk munkások" között van egy gróf, két báró, sok tanár, orvos, ügyvéd és egyéb diplomás ember.

Mindenkét pedig az oka, hogy a dokkmunkások sztrájkba léptek. Nagyon valószínűnek látszik, hogy a legközelebbi jövőben még ötszáz önkéntes munkás áll majd be a sztrájkolók sorába. A kikötő bejáratát lovasrendőrök őrzik.

A sztrájkolók eddig semmiféle rendzavarást nem csináltak.

**CSAK UGY**

ugy gondolhat arra, hogy valamikor pénzre legyen, ha takarékoskodik. Tegye pénzt bankba.

**NÉGY**

vigyáson pénzére, a hogy dolgozik érte. Ne-héz munkával keresest pénzt megbízható bankban tartsa.

KISS EMIL, bankár  
133 Second Ave.  
New York.

**Szaporodik a kitett gyermekek száma**

Tulzsfolt a gyermekmenhely. — A falu már nem fogadja el az elhagyott gyermekeket.

A nyomorúság egyik legrettenetesebb formája tárul elénk a magyarországi állami gyermekmenhely jelentéséből és adataiból: a szülőanyag és a gyermek nyomorúsága.

Az államnak mindig legnemesebb és leghumánusabb munkája volt a gyermekvédelem. A magyar állam ezen a téren mindig igen sokat tett; a magyar törvényhozás volt az első egész Európában, a mely törvényben mondotta ki, hogy minden elhagyott gyermeknek joga van arra, hogy az állam eltartassa. Az ország tisztebet városban építettek menhelyek, a melyekben elhelyeztek minden tizenöt éven aluli gyermeket, a kinek eltartására-képes és köteles hoztártartozói nem voltak.

A gyermekeket ezután a vidéki menhelyek útján falvakra adták ki, parasztságokhoz, egyes családokhoz. Az állam egy-egy gyermek eltartásáért havonta öt, hat, tíz korlát fizetett. Akkoriban ez jelentékeny összeg volt; a gyermek eltartása falun majdnem semmibe sem került, a gyermek ott játszott a réten a többi falusi gyerekekkel, a rendszeren kifizetett tartásdíjak pedig jól estek a fogadott szülőknek. Jelentkeztek is a falusi gazdák állandóan, szinte tulságos nagy számban. A menhely igazgatósága válogathatott közöttük, hogy ki a legmegbízhatóbb, kinek lehet nyugodtan kiadni a gyermeket.

A háború kitörése után a helyzet egyszerre rosszabbná kezdett. A megélhetési viszonyok nehezebbé váltak; sok nő kénytelen volt valami kenyérkereső pályára menni, hogy eltarthassa magát és mind több és több gyermek került a menhelyre.

A háború befejezése és az idegen megszállás azután ezen a téren is igen súlyos állapotokat teremtett. A gazdasági helyzet napról-napra rohamosan rosszabbodott; az öszsüketetés az ország nagy részével megszűnt, a gyermekeket nem igen lehetett elhelyezni. Az intézetnek átadott gyermekek száma mindig gyorsabban növekedett, és közben mind kevesebb falusi család jelentkezett a gyermekek eltartására. Az ápolási díjakat az állam jelentékenyen felemelte ugyan, de ezek még így is alig számíthatnak a jelenleg nagy összegekkel rendelkező falusi lakosság előtt. Az üllői-úti gyermekmenhely ennek következtében rövid idő alatt tulzsfoldott és az egész szervezet működésében nagy fennakadás állt be.

Jelenleg, a helyett hogy a jelentkező gazdák között válogathatnánk, a melyhely utazó elhelyezkeket tart a szolgálataiban, a kik a gyermekekkel kimennek a falvakra, magukkal visznek öt-hat gyermeket és ott igyekeznek rábeszélni a gazdákat, hogy fogadják őket magukhoz. Az intézet még így is tulságosan zsufolva van, a 378 férőhelyen állandóan öt-százaléknál több gyermek van elhelyezve.

Allandóan nő az intézetbe került elhagyott és kitett csecsemők száma is. Szegény anyák, akik maguk is nyomorúsággal küzdenek, mind gyakrabban hagyják el gyermekeiket, egy-egy vasúti váróteremben, kapubejáratok alatt, vagy az intézet előtt az utcán. Míg ezelőtt havonta alig két-három hasonló eset fordult elő, most átlag 10-12 a hasonló esetek száma.

Az intézet igazgatósága a budapesti idegen missziókhoz és segítő-bizottságokhoz fordult segítségért. Az itt levő bizottságok, az angolok, amerikaiak, hollandok, norvégok és svédek nagy áldozatkészséggel siettek az intézmény támogatására.

Az intézet ismételtén kapott már nagyobb mennyiségű gyógyszer, gyermekruhákat és élelmiszereket, az amerikai élmezést ad az intézetben levő gyermekek és szoptatóanyák számára. A misszió küldöttei a menhelyet ismételtén felkeresték és adatokat kértek arra vonatkozólag, hogy mire van még szükség az üzem fenntartásához. A kapott adatokat eljuttatták Amerikába, az illetékes intézőkörökhöz és biztosították az igazgatóságot, hogy a segítőközön tovább fog tartani és az intézet számára újabb adományokat fognak juttatni.

A nálunk jegyzett magyar hadikölcsön-kötvények kiküldését megkezdtük.

Aki az eredeti kötvényeket személyesen akarja átvenni, jelentkezzen nyugtájával a főülletben.

Aki a kötvényeket eddig még nem kapta meg, küldje be nyugtáját és pontos címét, hogy az eredeti kötvényt címére azonnal elküldhessük.

**LEGGYORSABBAN LEGBIZTOSABBAN**

küldjük a pénzt MAGYARORSZÁG BARMELY RÉSZÉBE és oda-át csakis lebdlyezett koronákban vagy postakártyaképváltó-pénzben fizetünk. A postakártyaképváltó pénz ma teljesen egyenértékű a lebdlyezett koronákkal. Mi amny koronát fizetünk ki, odaát, mint amennyit Ön nálunk felad, vagyis a címzett levele mellett kapja meg a teljes összeget. Ha nálunk 100 koronát ad fel, mi odaát 100 teljes értékű koronát fizetünk ki.

Aki koronát akar vásárolni, használja ki a mostani kedvező alkalmat. A korona árfolyama még alacsony. Keőbb a legnagyobb valószínűség szerint sokkal többet fizet a koronáért.

**Második nagy TÁRSASUTAZÁS Magyarországra**

EGYIK FÖTISZTVEISÉLŐNK SZEMÉLYES FELÜGYELETE ALATT.

Kényelmes, teljesen új három kényelmes, 11 napos gyerekhajó Triestig. — Főtisztviselőnk amerikai állampolgár, beszél angolul, magyarul, olaszul, németül és tótul és minthogy a fegyverszünet óta megjárta Európát, tudja, miként kell az utazók érdekeit megvédeni.

A társulattal kötött szerződésünk értelmében külön kitévő ellátás jár a mi utasainknak és főtisztviselőnk utal arra, hogy minden utasunk a hajón a legjobb ellátásban részesüljön. Azonkívül megvédi utasaink érdekeit a vámvizsgálatnál, megakadályozza utasaink kifosztását, zsarolását, megvédi a részükre a vasúti-jegyek, alkalmi árut Budapestig, illetve Kaszsig, egyenlőval mindent elkövet, hogy a társasutas részvevői a tengeren és szárazföldön kellemetlenségeknek ne legyenek kitéve.

Ha a társasutasban részt akar venni, küldjön \$20.00 előleget a hajójegyre.

Akinek nincs utlevélük, azoknak a hajóindulásig utlevélet szerzünk, akinek pedig utlevéle van, küldje be hozzá, hogy a szükséges konzuli láttamozásokat elintézhessék. Lejárt utlevélek érvényességét meghosszabbítjuk.

**A HAJÓ 1920. ÉVI JULIUS HÓ ELEJÉN INDUL.**

Vidéki utasokat idejében értesítjük, mikor érkezésnek New Yorkba. A vasúttársaságunk megvárja őket, céső és köznyelmes ellátásukról, valamint poggyászuokról gondoskodik.

**NEMETH ÁLLAMI BANK**

NEMETH JANOS, elnök.

FÜGGETLEN: 10 EAST 22nd ST. NEW YORK CITY  
BANKPOLITÁBAN.

Az emberiségre néve páratlan áldásos, elsőrendű segítő és védő szer a

**'PARTOHERB'**

VESEFÜ ES GYÖKÉRTEA.

a természet legnemesebb, legnagyobb értékű ajándéka, mely egy gyógygyökérből, gyökerekből, virágokból és bogárból kitűnően összeállított teasszerű keverék; igazi növénykivonat.

Hugyhólyagbántalmak ellen, a vesébjá minden-nemü tünete ellen, sőt kösrvény és rheuma fájdalmak ellen is hathatóan segít szernek van elismerve.

Ára 6 dobozzal csak 5 dollár, egy dobozzal 1 dollár. Rendelje meg azonnal esen cím alatt:

**PARTOS PATIKA,**  
160 SECOND AVE., NEW YORK, N. Y.

A PARTOLA, PARTOLOGY, PARTOHERB, LIRO stb. világhírű gyógyszer-különlegességek fel-találója és egyedüli készítő halja.

**FELÜGYELET**

alatt utazhatik a szülőföldjére

HA NÁLAM JELENTKEZIK MÁJUS 20-IG.

A kufferját haság bibistoitom.

**MARSICS JÁNOS**

törvényes pénzküldő, hajójegy és kivándorlási irodája.

279-10 Avenue, New York, N. Y. corner 26-ik utca

**Letöltés az u**

**Jenyujto javaslato**

BUDAPEST

A nemzet...  
dr. Ferdin...  
ügyminiszter...  
ádrágitó...  
törvényjav...  
gazdasági...  
ismerős...  
szabatos...  
nyven áttek...  
sával jelle...  
helyez ar...  
szabályok...  
és a törvé...  
met ne sz...  
hünteti az...  
usorát?  
hamisított...  
kek forgal...  
nak jogsz...  
titkosaikat...  
ret. Ezek...  
digelő nag...  
hüntető...  
tak s oha...  
tecken m...  
Most az...  
uszorabir...  
jellegű g...  
az ily bü...  
ráni. A B...  
han a jav...  
ugyanis a...  
egy évi...  
százecze...  
pénzbünt...  
tett eset...  
bürtön...  
terjedhet...  
teljes vagy...  
szabhatónak

Az egész...  
örvendés...  
rövidesen...  
kedvező h...  
tünkben. H...  
nem legal...  
lőtt föltá...

Az ár...  
Ardrágitó...  
követi el...  
1. aki köz...  
a törvény...  
gossit hat...  
bitt vagy...  
gasabb ár...  
vetel, kö...  
vagy aki k...  
nyereséget...  
véget a leg...  
gasabb ár...  
pés):

2. aki oly...  
cikkért, am...  
rát a hat...  
ta, az igaz...  
talanul meg...  
tatást követ...  
3. aki köz...  
gazdasági...  
ség szerz...  
tásra alkalm...  
dik; külön...  
közszükség...  
árunk a fo...  
s a véget m...  
benső keres...  
tás kereske...  
drogija, va...  
cikk forgal...  
közvetítés...  
zásért jár...  
letti cikke...  
vagy az 190...  
cikk tilalm...  
hoz fogal...  
üzékedés):

4. aki forg...  
jára rend...  
lételetét a...  
tása vagy...  
tartása vég...  
dok nélkül...  
hamálhat...  
gazdasági...  
ség szerz...  
terium rend...  
rejt, elitko...  
hozattól vis...  
sét (előáll...  
való keres...  
vagy megs...  
letet a köze...  
vá alkalm...  
don jogosu...  
(árulvonas):

5. aki oly...  
ket, amely...  
nisterium...  
tozók, é k...  
gossel vagy...  
rekedés...  
a miniszter...  
kálfföldre...  
szállított...  
csompeszt):

6. aki az...  
felsorolt...  
likének...  
ajánkozik...  
szeszél...  
vagy



CLEVELANDI HIREK

A MAGYAR ASZTALTÁRSASÁG VAGSORÁJA.

BANKET A MAGYAR VÖRÖS KERESZT EGYESÜLET KÜLDÖTTEINEK TISZTELETÉRE.

Dell'Adami Géza szászados érdekes nyilatkozata. Ujabb ezresek a szibériai rabmagyarok hazaszállítására.

A Wohl-vendéglőben, amelyhez sok amerikai magyar történelmi esemény emléke fűződik, szerdán este bankettet tartott a Magyar Asztaltársaság...

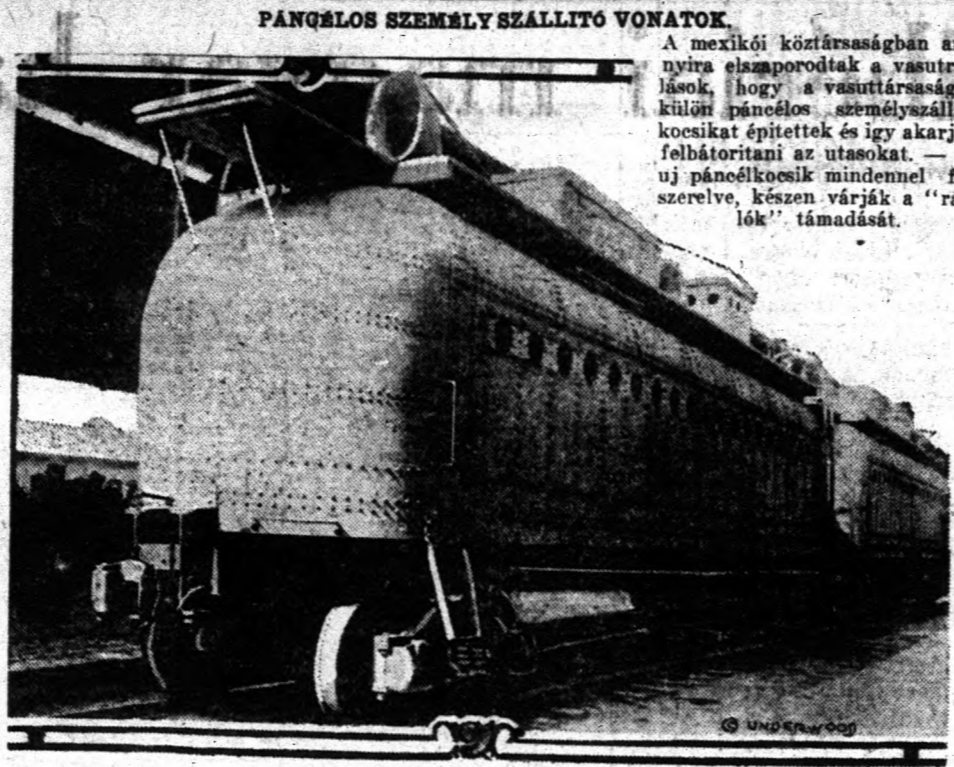
Csutoros Elek köszönetet mondott a vendégeknek, hogy eljöttek Cleveland magyarságát lelkesíteni s ígerte, hogy a mozgalom sikere érdekében Cleveland hazafias magyarsága mindent elvégzik vele együtt.

Dell'Adami szászados, a Vörös Kereszt küldöttek vezetője többször felszólalt az estély során. Készséggel adott meg minden felvilágosítást.

A banketen a tőztermester tisztviselő Baracs Henrik töltötte be üdvözlőte a vendégeket s első szónoknak Ludvig Ernő-t kérte fel.

Miss Alice Kausser egy nagy-növű new yorki magyar orvosnak Amerikában született leánya volt a következő szónok.

Marencó József passai plébános a magyar sajtó hivatására szólott rendkívül nagyhatású beszédében.



A mexikói vasúti társaságok legújabb intézkedése.

WEST SIDEI IRODÁNK ÚJ VEZETŐJE FODOR PÁL LEMONDÁSA KÖVETKEZTÉBEN JACZÓ ÁRPÁD LETT AZ IRODAVEZETŐ.

Fodor Pál a real estate, pénzügyi és biztosító üzlet terén működik. A Szabadság irodája egyelőre az ő házában marad. A West sidei irodánk vezetője fontos állását kiváló üzleti érzéssel töltötte be...

KORONÁK HELYETT küldjön dollárokat Magyarországra. A dollár külföldi kereslete miatt, Magyarországon a dollár árfolyama jobb mint itt.

Az American Express Company elad külföldi checket és pénztalványt dollár értékben, magyarországi pénzküldésre. Jugoszláviába szintén csakis dollárértékben eszközöl átutalásokat.

Romániába és Czecho-Slovákiába azonban azoknak helyi pénznemében eszközöl átutalásokat. A pénzküldési árjegyzék ma, mely változásnak van kitéve, a következő:

Table with exchange rates: 100 CSEHO SLOVÁK KORONA \$2.20, 100 ROMÁN LEI \$2.20.

Amikor a Randal-bébi meg született, egy kis csöpp volt csupán. Csak 4 és fél fontot nyomott és olyan volt, mint egy kis macska...

AMERICAN EXPRESS COMPANY Foreign Money Order Department 'F' 65 Broadway, New York. Cleveland irodánk: 2048 East 9th Street

Bármikor és bárhová küldj pénzt, követelje az American Express Company nyugtáját. Ez megóvja Önt a károsodástól.

Legújabb Diót Érték beszél --- mi mindig érdekes híreket szolgálunk ruhaszükségletének beszerzésére vonatkozólag.



Teljesen felesleges egy öltöny ruháért 100, 70, vagy akár 60 dollárt fizetni. Azok, akik szükségesnek tartják azt, hogy drága árakat fizessenek, helytelenül gondolkoznak!

A mi árunk egy jóminőségű tiszta gyapjú 35-40 dolláros ruháért 35-40 dollárért kezdődik. Nagy választékot kínálunk felkülönböző mintákból és színekből.

Minden ruháért jót állunk, hogy a szabással és a kelmevel meg lesz elégedve. Raktáron tartunk jobban elkészített és jobb minőségű kelmeből való ruhákat...

Table with clothing prices: \$35 \$40 - \$50, \$40 \$48 - \$55, \$45 \$50 - \$60, \$50 \$60 - \$65.

Ha figyelmesen összehasonlítja a mi árainkat a más üzletekben követelt árakkal, rájön, hogy mi megszüntettük a drága árakat.

Sohol jobb ruhaolcsóságokat nem szerelhet be, mint az egész világon népszerű üzleteinkben:

Goodlow's Good Clothes Férfiaknak és fiatalembereknek. Cleveland: 503-505 Prospect Ave., Akron: 124 So. Main St. Youngstown: 107-109 W. Federal St.

MEGELÉGEDÉS RÖL JÓTÁLLUNK VALÓPÖR AZ ELVÁLT FELESÉG MIATT. A férje sürin látogatta éveikkel...

RENDELJE MEG JONAS JANCSI József főherceg volt udvari primása és zeneszerző 10 legújabb magyar nótá-füzetét...

ALFRÉD SAFRÁN MAGYAR ÜGYVEDŐ Társaság. 225 Society for Savings Bank Building, Cleveland, O. Central 8718

TANULJON TÁNCOLNI Reményitánciskolája 3305 Woodland Ave. Cleveland, N.Y. d. a. 10-től este 10-ig.

PÉNZPOCSÉKOLÁS Ha megtakarított pénzét nem kamatoztatja a legmagasabb százalékkal. ATLAS Főiroda: Broadway és East 55 St. Fiókiroda: 8937 Buckeye Road. 5% kamatot fizet a takarékbetét napjától a kivétel napjáig.

Me Ar ameri... egy nagy erdm... hny nap lefor... amerikai magy... Az amerika... totlen, elképzel... tenni, ami csak... ket kiszabadit... Az ember... rágalmat terje... orban a fizte... dos, a magyar... kijelentette, he... arányban kerü... áborban, vad... szembert szál... re kerülhet a s... Erre a cél... válsághat cs... a jószágok, a... A szibéri... szant adomány... beklüthető az... Youngstown, C... arian Sufferer... City.) A Szaba... mutatas:

Mentsük meg a szibériai magyar hadifoglyokat

beszél

Ardekes hírek - ruhaszükség - zésére vonatlag.

Ért 100, 70, vagy akár 60 dol-

A mi árunk egy jómín-

Minden ruháért jót

Raktáron tartunk jobban

Mindegyik öltöny a leg-

Ezenkívül megvételre ki-

Ott vásároljon öltönyt és

A ruákat a más üzletekben

gokot nem szerez-

OW'S

Prospect Ave., Main St. W. Federal St.

Jótállunk

RENDELJE MEG

FRED SAFRAN

NULJON TANGOLNI

Az amerikai magyarság egyetlen mozgalma sem mutathat fel

A szibériai hadifoglyok kiszabadítására és hazaszállítására

A Szabadsághoz befolyt adományok folytatásos (4) ki-

Brantfort, Ont., Canada: Patacs István, Kovács József és Balázs Ferenc gyűjtése: \$191.80

réz, Beloš Pál. \$3 Kivási

ri István, Kiss József, Bata Antal, Néber Péter, Sebők

New Hall, W. Va.: Kormány Miklós gyűjtése: \$137.00

\$20 Kató Antal, \$10 Kormány

Latrobe, Pa.: Az Amerikai Magyar Segélyző Szövetség

Maasilon, O.: Ferenczi János gyűjtése: \$110.60

\$10 Ferenczi János, Csima József

\$20 Kató Antal, \$10 Kormány

\$20 Kató Antal, \$10 Kormány

Grand Rapids, Mich.: Kocsis Mihály gyűjtése: \$42.00

Gábor, Németh József, \$1 Molnár Bálint

Wesaca, W. Va.: Sperai József gyűjtése: \$39.00

\$5 Hulbe Károly, Ivancsó János

\$5 Pecz Dániel és családja

Imperial, Pa.: Pecz Dániel gyűjtése: \$34.00

A Nikolszk-Uszurizski fogolytábor közlegényeinek névsora:

Table listing names of prisoners of war from the Nikolszk-Ussuriysk camp, organized by regiment and company.

Mentsük meg a szibériai magyar hadifoglyokat míg nem lesz KÉSŐ.

Table listing names of prisoners of war from the Szibériai Magyar Hadifoglyok, organized by regiment and company.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

A SZIBÉRIAI MAGYAR HADIFOGLYOKÉRT.

Gyűjtés a szibériai hadifoglyok részére a Pittsburghi Szt. Anna Egyházbán.

A pittsburghi Szent Anna... Egyházbán két vasárnap a nagy... mise alatt Kovács Lajos plébá...

A Pittsburgh Hazelwoodi... Róm. Kath. Műkedvelő kör: 150... dollárt, a Szent Anna Egyház...

5-5 dollárjával: Nagy Lajos... Molnár Pál, Hodos József, Orosz Mihály, Funtek Antal...

2-2 dollárjával: Szedlák Ja... kab, özv. Béres István, Tóth... József, özv. Barna Andrásné...

SOUTH BENDI HIREK.

Közl: Fodor Gyula irodavezető.

A SZIBÉRIAI MAGYAR HADIFOGLYOKÉRT.

A Magyar Vörös Kereszt kül... döteti a jövő vasárnap, máj... 16-án este 8 órakor lesznek...

hétven egyszer, úgy mint a mult... ban, ismét közölni fogjuk a...

HALÁLOZÁS.

Baumgartner Jánosné honfi... társnőnk életének 43-ik évében...

BIMBÓHULLÁS.

Hornyak István és neje há... zát nagy szomorúság érte, a kér...

GAZDÁT CSERÉLT AZ OLIVER SZÁLLODA.

Egész Indiana államban híres... a south bendi Oliver szálloda...

MELEG VIZÜ GYÓGYFÜRDŐ.

Gazdag kén és vas tartalmu... forrás viz. A legjobb termé...

ISMERI-E

Melyik a legbiztosabb alapon álló és leg... több vagyonnal rendelkező magyar...

BRIDGEPORTI, CONN. RÁKÓCZY MAGYAR BS. EGYLET



Alapított 1888-ik év... 1888-ik év április 13-án...

BRIDGEPORTI RÁKÓCZY MAGYAR BETEGSEGÉLYZŐ EGYLETNÉL.

A beállási díjak csekélyek... Az egyletnek tagja lehet minden magyar...

VASAS JÓZSEF, titkár

624 Bostwick Ave., Bridgeport, Conn.

dát és a Washington utcai... fronton egy hatalmas épület...

HALÁLOZÁS.

Varga István régi magyar far... mer hunyt el/birtokán.

Ney, Ohio. - Varga István... ezeltől húsz évvel vándorolt ki...

AKRON ÉS KÖRNYÉKE

KÖZLI: Farkasovszky Zoltán... IRODAVEZETŐ 1514 McCOY ST., AKRON, O.

Nagy Kiárulás!

Május 14-től kezdődőleg egy héti... május 21-ig tart. \$6 és \$7 kalapok \$3.98...

MCKEESPORTI HIREK.

A HITKÖZSÉGI BAZÁR SIKERE.

McKeesport, Pa. - A Szent... István király r. kath. magyar...

Igazán gyönyörű munkássá... got fejtett ki a hitközség négy...

ESKÜVŐ.

A mckeesporti református... templomban fogadott örök hűs...

EGYHÁZI HIR.

Uniontown, Pa. - Nagy lel... keséssel ment végbe az első...

EGYHÁZI HIREK.

ASHTABULA-CONNEAUT FAIRPORTI REF. EGYHÁZ BÖL.

A pünkösztől urvacsoraszta... s sorrendje. Pünköszt ünnepe...

ÜZLETÁTVÉTEL.

Szives tudomására adom Mar... tinsferry, O. és környéke honfi...

PACHER JÁNOS

3 N. 5th Str. Martins Ferry, O. 96 102 108 114

Simesik János és neje Tisler Mária.

Temetés. Fairport, O. Néhány heti be... tegekés után, 60 éves korá...

Grand River, O. Nehéz meg... próbáltatást kellett elszenvednie...

Eljegyzés.

Painesville, O. A Szabolcsm... lbrány községben született...

EGYHÁZI HIR.

Uniontown, Pa. - Nagy lel... keséssel ment végbe az első...

Hölgyeim!

Használjanak MARGIT KRÉMET... Szepők ellen, MARGIT KRÉMET...

Szent Erzsébet Első Magyar Gyógyszertár

9115 Buckeye Road, Cleveland, O.

GYORS ENYHÜLES PAIN-EXPELLER

Türelmetlen és nehéz munkától... általános fáradtság, merev izmok...

A Uniontowni Ifjúsági Kör színe hozza A SÁRGA CSIKÓ-T eredeti népszámláló 3 felvonásban. MAJUS HÓ 30-ÁN, DELUTAN 3 ÓRAKOR A PENN SZINHÁZBAN. Belépti díj: felnőtteknek \$1.00, gyermekeknek 25c.

GIMET KÉRNEK A SZÜLŐHÁZBÓL.

Szász Mária VI. Szerencse... utca 39 Budapest kéri rokona...

ISMERI ÖN A VERHOVAY SEGÉLY EGYLETET?

Ismerekdjék meg velem... még ma. Az ismeretség hasznára lesz Önnek és csalá...

ANGOL NYELVMESTER

A világ legjobb angol könyve... ANGOL NYELVMESTER nem csupán...

SZABADSÁG

P. O. BOX 171. 702 HURON ROAD, CLEVELAND, O.

Ékszer órát, szemüveget.

DANIEL ÉKSZER-ÜZLETÉBEN. Nagy választék, előzetes kiizsgálás, teljes jótállás.

Californiai szárított szőlő és szilva

Tiszta piros és fehér californiai szőlő. Arakért erre a címre tessék írni: A.&S.Raucci Co.

Szenvedő nők és férfiak! Dr. F. H. Colhouer

717 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa. Minden betegség, amit én látok...

GYORS ENYHÜLES PAIN-EXPELLER

Türelmetlen és nehéz munkától... általános fáradtság, merev izmok...

GRAND... A dél-amerikai népi gyógyászat... melegen folklór... kószát és két... gyógyászati... számra. St... den előtér... uttorát a ta... Barátai: Wa... aszobvár, r... régi bajtárs... mindössze t... hozza. Husz... vitt magával... gallon viz... 5-en az exped... castle-Water... tak a tizenh... kon fölül, ép... melyen tul... tolni.

"Utjok kör... minenyeid... követte, köv... nyval térte... Burke utvonal...

"A Newcas... cének kelte... sok kiindul... galmi Stuart... meg a stúri... észak és észak... felé a Victoria... szinten nem s... ártóság zart...

"Stuart ak... hogy megvál... és sikerült nek... helyezni a B... közé. Aztán... kodva, buja g... a Daily patak... nek folyvást... fel valami... det."

"A táj nagy... löi, bármely... örvendették... boldoggá tett... eucalyptus bo... magasra nőtte... mulva haladt... zett a Strank... Creek folyóhoz... chart fedezett... tájhoz méltó p... dogáltak vizei... forrsek étek... sora fogadták... "Innen kezd... észak-északny... főmökök és va... fők közt keres... Folyó forrásai... Van Diemen... tán az Arneh... tek át, torzsa... buszok, fenyő... közt. Az Adel... partjai mecsér... ni, a tenger m... "Kedden, a... Fresh-Water m... yázott Stuart... matlanságot az... patak, mely... zetek utját. E... társai közül... valami átjáró... bol átgázolhat... kellett körülke... a posványos f... végre eljutott... 65. gyeses síks... anik mellett... tes héju fa te... regestől szálló... vizek s egyéb... vizel szárnyasok... ket nem igen... csak néhány t... jét."

"Julius 24-é... mulva Adela... után, Stuart r... husz perkor... észak felé, Mé... alarja érne a... hássz emelkedő... vulkanikus sz...

OVJA ES TIS... CIPGJE

CHIEFT... Szintartó... krém

CHIEFTAIN... Charleston,



KIS HIRDETESEK

100 család felvétetik

KERESTETÉS MUNKÁT NYER... ELADÓ VAGY BÉRBE...

cukorrépa munkára Michigan államban... ELADÓ VAGY BÉRBE...

Keresek még egy ügyes Leányt Gramophone zülettek...

KERESSEM KALLO JÓZSEF... KERESSEM BOTOS GYÖRGY...

Perth Amboy, N. J.-ben házak eladó... ELADÓ VAGY BÉRBE...

OLVASSA EL FIGYELEMMEL... \$700 LEFIZETÉS...

HÉTLELES Hudson és egy Harley Davidson... ELADÓ VAGY BÉRBE...

Haszavandórok Figyelmébe... Csizmak jutányos áron...

CLEVELAND, Ohio, vasárnap, május 16-án... Steve Kovach, 3327 St. Clair...

MICHIGAN SUGAR COMPANY... SAGINAW MICHIGAN...

ANGOL GYÖRSZÁR... KI A MAGYAR LEVELEZŐSÉG...

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ EGY 2 CSALÁDOS HÁZ... ELADÓ EGY 2 CSALÁDOS HÁZ...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

MUNKÁT NYER - PÉRFY... VÁZA ÉPÍTŐK felvétetnek...

CHANDLER MOTOR CAR CO... E. 131st Street, a St. Clair...

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

VÁZA ÉPÍTŐK felvétetnek... Vagy tíz kitűnő munkásra...

ASSEMBLÉREK... motor és váza összeállítására...

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

THE BAKER R. & L. CO... 2180 W. 25th St. 99-102, V-

PORTER... éjjeli munkára felvétetik...

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

HELPEREK... a heat treating osztályban felvétetnek...

KEETCH KNITTING MILL... 2101 SUPERIOR AVE. 113-14

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

NATIONAL MACHINE PRODUCTS CO... 10112 Tanner Ave. 101-102-ik utcák között...

KEETCH KNITTING MILL... 2101 SUPERIOR AVE. 113-14

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

Cukorrépa munkások keresetnek... U. S. Sugar Company részére...

THE RICH SAMPLER KNITTING MILL... East 61st közl a Euclid Ave-hoz...

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

NAPSZÁMOSOK ROUGH KÖSZÖRÜSÖK... 101-102-ik utcák között...

FAIRMOUNT TOOL & FORGING CO... 10611 Quincy Ave. 113-15

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

THE STEEL PRODUCTS CO... 2206 Clarkwood Rd. 112-14

THE STEEL PRODUCTS CO... 2206 Clarkwood Rd. 112-14

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

ACME SET UP ES LINE... munkások nappali és éjjeli munkára...

ACME SET UP ES LINE... munkások nappali és éjjeli munkára...

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

SQUEEZER MODLÉREK... alumínium és rézmunkára felvétetnek...

SQUEEZER MODLÉREK... alumínium és rézmunkára felvétetnek...

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

THE APEX FOUNDRY... 767 E. 75th St. 112-14

THE APEX FOUNDRY... 767 E. 75th St. 112-14

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

GYAKORLOTT OLAJOZÓ... 2978 Woodhill Rd. 114-15, V

OHIO BOXBOARD CO... 1400 E. 30th St. V. 110-15

KERESSEM KRIST KATI... KERESSEM KRIST KATI...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

ELADÓ HÁZAK... Van egy kitűnő két családos ház...

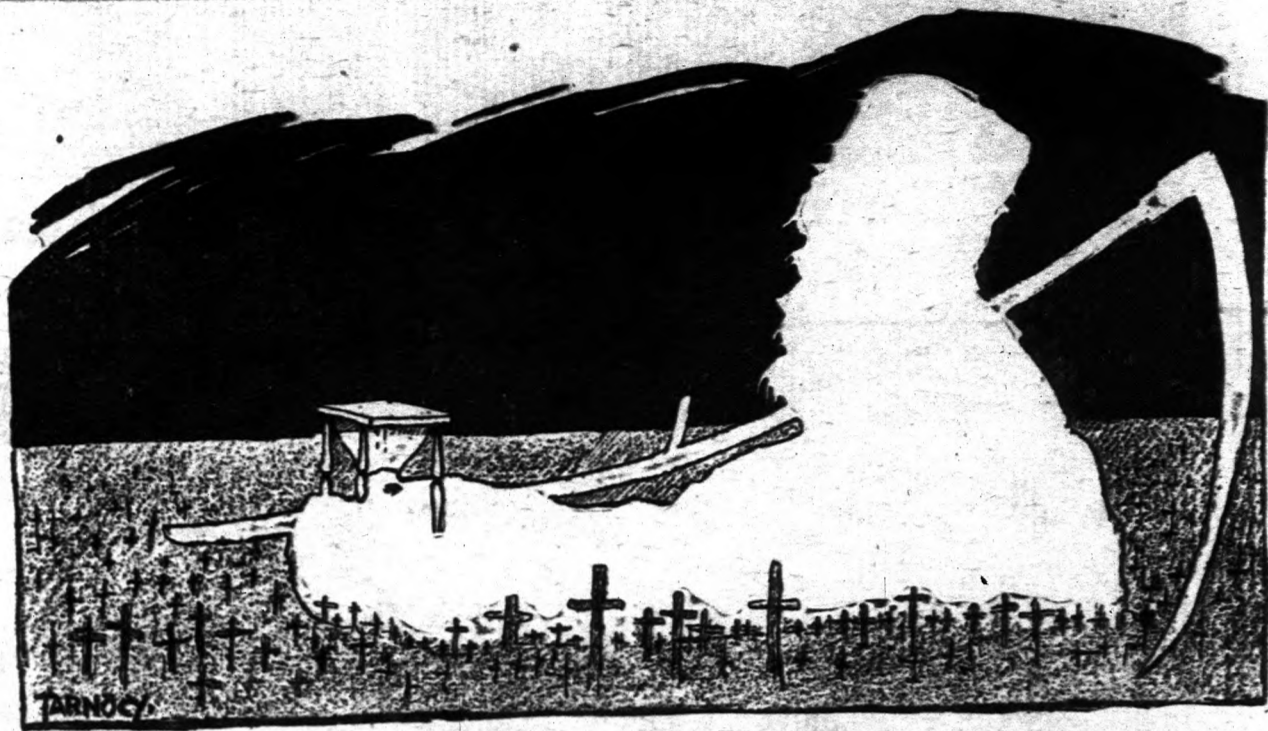
MICHIGAN FARMOK KÉPVISELETE... Mielőtt bárhol farmot vesz...

UDJONSÁG!... A legutóbbi években és lepraktikus...

# VASÁRNAP

◆ SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE ◆





### A jég megindul...

Legyen ez a pár sor egészen egyszerű írás. Legyen olyan írás, a melyekben nincs hangulatokat keltő színezés, nincs íráshoz szokott emberek hatásra vadászó pózolása, de van annál több igazság.

Itt járnak közöttünk mostanában a magyar Vörös Kereszt küldöttei. Azért járnak itt, hogy az amerikai magyarság segítségét kérjék a Szibériában raboskodó magyar hősök megmentéséhez. Olyan segítséget kérnek, amit maga Magyarország nem adhat hozzá! Pénzt kérnek tőlünk. Annyi dollárt, amennyi elég ahhoz, hogy a szerencsétlen helyzetükben halálra szánt testvéreink életét megmenthessük. Kevesebb dollár kell hozzá, mint amennyien vagyunk Amerikában. Gondolkozhatunk-e azon, hogy megadjuk ezt a segítséget?

Itt jár közöttünk Dell'Adami százados és Kovács István dr. Mind a ketten menekült hadifoglyok. Tízszor kísérelték meg a szökést, míg végre sikerült és ma megint uton vannak Szibéria felé azzal, a gondolattal, hogy volt fogolytársaikat megmentsek. A testvérszeretet és a becsület vezette őket újra erre az utra. Az összeomlott tárnából menekült emberek gondolata, akik nem tudnak csak borzongással, csak lélekölő szomorúsággal s csak cselekvésre parancsoló lelki vívódásokkal visszagondolni az ott hagyottakra: Azokat meg kell menteni!

Es itt jár közöttünk két asszony. Ludwigh Ernőné és Sztankay Béláné, akik a magyar asszonyok nevében fordulnak hozzánk. A magyar anyák és magyar hitvesek nevében, akik fiaikat és férjüket várják haza kínos bizonytalanságban a világ legsivárabb, legátkozottabb szegletéből.

Amerika már fogadta őket. Az amerikai jótékonyági intézmények egy millió kétszáz ezer dollárt utalványoztak át a magyar Vörös Keresztnél a szibériai magyar hadifoglyok hazaszállítási költségeire. Tőlünk, magyaroktól, erre a célra csak 300,000 dollárt kérnek.

Gondolkozhatunk-e azon, hogy megadjuk ezt a segítséget?

Ezen az oldalon a Szabadság szerkesztősége szól az olvasóhoz. Het magyar írótól sok ezerszer ennyi magyar szívhez. Segélykérés ez az oldal. Elevezen eltemetett magyar hősök könyörgése hét író toll sorokba rakott betűin keresztül. Legyen ez a hét toll hirdetője az ő szenvedéseknek és kulcsa a ti nemes magyar szíveteknek, megértő olvasóink.

Harminc estendő évében egyetlen egyszerű volt alkalma az amerikai magyarságnak arra, hogy szülőhazája iránti őszinte, mely szeretetének olyan jelet adjon, mely évszázadok múlva is a történelem aranylapján hirdesse az amerikai magyarok páratlan áldozatkészségének megnyilatkozását. A világháború követő sötét, kegyetlen korszak kínálja az első szomorú alkalmat erre.

A szibériai hadifoglyok hazaszállítására irányuló gyűjtés az amerikai magyarság érettségének, áldozatkészségének és kötelességérzetének komoly próbaköve. Hisz ez a mozgalom sikerrel jár, — és mi szentül hiszünk, megrendíthetetlenül bizunk a sikerben, — tündökölő helyet biztosít magának Magyarországnak és az emberiség történelmének, az amerikai magyarságnak.

A szibériai hadifoglyok hazaszállításának felelőséget azonban egyetlen lapot foglal majd le a történelemben. A nehezebb, a hosszabb fejezeteket a jövő diktálja. De ha most megmutatjuk, hogy tisztában vagyunk kötelességünkkel, hogy van lelkiismeretünk, tudunk gondolkodni és ha kell, cselekedni, akkor bizhatunk önmagunkban és bizhatunk a jövőben. És bizhat bennünk a darabokra szaggatott, sorsútdöntő szülőhaza vérsz, szenvedő, kesergő népe.

*Arloszrnaladiz*

Ismerek amerikai magyart, aki rabszolgai fennsőbb elő ragadott el idejéig, degen ember lelkébe, ő maga is életben maradt a hősök árnyékában. Ismerek amerikai magyart, aki megpróbált kilyukba ugrani, hogy kimentessen rabszolgát. Hisz volt mert életét kockáztatta emberiségért.

Ismerek amerikai magyart, aki behátrált a gyilkos gépek mellett, hogyha nem is magyart, de utolsó halálának megadására volt kész. Hisz volt mert életét kockáztatta emberiségért.

Ismerek amerikai magyart, aki megpróbált kilyukba ugrani, hogy kimentessen rabszolgát. Hisz volt mert életét kockáztatta emberiségért.

Ismerek amerikai magyart, aki megpróbált kilyukba ugrani, hogy kimentessen rabszolgát. Hisz volt mert életét kockáztatta emberiségért.

Jellemes volt az mindig akadnak olyan fiatalok, akik testvéreit keresni látnak a Szibériában. Nem kell kétség az ottani magyar testvéreink, tízszerezve kábosnak, elnyúlónak az Úr! társaság a Japán tenger mellétek. Hisz ha van nekik a csupa szívesen, amelyik a Kárpátok aljára lépette az ősmagyarokat... Manapság már nem tartoznak csodák. Tettekre van szükség. S amikor a meghalt nitt Magyarországnak ebből a nem képes, az amerikai magyar testvéreink kell csökkenniük. A kötelesség teljesítésében legyen példa előttünk az a két magyar kiküldött, akik átutazóban vannak közöttünk, hogy a szibériai foglyokat visszavezéreljék hazájukba. Magyarország nem veszhet el, míg

ilyen fiatalok vannak. S a szibériai foglyok megszabadulnak a rabszolgából, ha az amerikai magyarok is így teljesítik a maguk kötelességét.

*Pukyotswan*

A világháború csatáit Szibériába jutott sok ezer magyar katonát. A legvéresebb csapatok urán, jobbra még egy utolsó halálba rohanás közben hullt ki kezéből a fegyver. Vitéz harcok, s mint hősök hagyják el börtöneiket. Az ellenség is tisztelt bennük a magyar katonát. Bizáltsin terhetnek vissza, zokogó örömmel, csodálattal és tiszteltetlennel fogja átvizsgálni felszabaduló véreinket a magyar haza.

Nem felemlő kitüntetés-e ránk, amerikai magyarokra, hogy megváltásuk reánk vár. Bőlnik függ, most ez csak a dollárok száma értékével valószínűleg meg, s az amerikai magyar váltja csak munkáját, fizeti akkori dollárokat.

Hordjuk tehát össze igaz szívvel a tőlünk kívánt szilárd költséget. Hiszen súlyosan vérző hazánk siva várja vissza fiainak legjobbjait, akik minden földi pokol tisztán tisztán, akik keresztény szeretettel várnak újabb szabadokká. Hogy élv tanúságot tegyenek majd otthon, a Korlátlan önkény és az azt felváltó proletár rémuralom csodálat, vértanúság hősmélt és emberfelettségét.

*Ladlaupj Erney*

#### SZIBERIA

Szibéria, te istenyverte szőny, gyötört népek szőnyegé alka termett, hogy minden szívet felkent ésszel, hisz hőmészé halott síkján, fegyverrelnek megváltás, szilárd világra gondolat, szilárd.

Szibéria, te istenyverte szőny, gyötört népek szőnyegé alka termett, hogy minden szívet felkent ésszel, hisz hőmészé halott síkján, fegyverrelnek megváltás, szilárd világra gondolat, szilárd.

Szibéria, te istenyverte szőny, gyötört népek szőnyegé alka termett, hogy minden szívet felkent ésszel, hisz hőmészé halott síkján, fegyverrelnek megváltás, szilárd világra gondolat, szilárd.

Szibéria, te istenyverte szőny, gyötört népek szőnyegé alka termett, hogy minden szívet felkent ésszel, hisz hőmészé halott síkján, fegyverrelnek megváltás, szilárd világra gondolat, szilárd.

Szibéria, te istenyverte szőny, gyötört népek szőnyegé alka termett, hogy minden szívet felkent ésszel, hisz hőmészé halott síkján, fegyverrelnek megváltás, szilárd világra gondolat, szilárd.

Szibéria, te istenyverte szőny, gyötört népek szőnyegé alka termett, hogy minden szívet felkent ésszel, hisz hőmészé halott síkján, fegyverrelnek megváltás, szilárd világra gondolat, szilárd.

Szibéria, te istenyverte szőny, gyötört népek szőnyegé alka termett, hogy minden szívet felkent ésszel, hisz hőmészé halott síkján, fegyverrelnek megváltás, szilárd világra gondolat, szilárd.

szigetelt el az eseményektől, hanem a sors, a kegyetlen, szeszélyes, soha meg nem állapodó sors, akitől még a halhatatlan istenek se lehetnek biztonságban, az igaz szkeptikusok, a mi szerencsétlen szibériai hadifoglyaink, a Hadesnek ezek a rettenetesen megtörturázott sápadt lakói, vajjon nem kérjétek-e saját maguktól ezerszer, amit Pyrho Anyjától kérdezett a byzantiumi görög és nem felelték-e erre ugyanazzal, amivel a semmi-ben nem hívés, a kétségbeesés, a minden-mindegy filozófiájának hirdetője felelt a byzantiumi görögnek?

Igen, bizonyos, a mi testvéreink, akiket ismeretlen felsőbb hatalmak korbácsolnak bele az éhségbe, a ruhátlanágba, a vakágba, az árultho, végig bandukolnak az élnelottak nagy Hadesén és zavart, homályosodó tekintetük már nem tud különbséget tenni élet és halál között.

Óh, pedig milyen édes éni! Ugy-e, magyarok, az esendő emberfiának milyen kincse az élet, a napfény, a hazai föld áldott párja, az asszonya csókja, a gyereke gyűgyögése?

Érteke-e, mindent meg kell tennünk, hogy a mi testvéreink kimeneküljenek a Pokolból, ahová ismeretlen felsőbb hatalmak korbácsolják őket. Érteke-e, hogy az utolsó ruhadarabot le kell venniük, hogy émbredett tagjait megmelegítsük, érteke-e, hogy a száktól kell megvenni a falatot, hogy nekik legyen mit enniük?

A Pokolnak sötét fenekéről hozzuk ki az élet melegére a mi testvéreinket, amerikai magyarok, hogy biztossan tudják, boldogok sírjukban a Nap fényében.

Érteke-e, hogy az utolsó ruhadarabot le kell venniük, hogy émbredett tagjait megmelegítsük, érteke-e, hogy a száktól kell megvenni a falatot, hogy nekik legyen mit enniük?

A Pokolnak sötét fenekéről hozzuk ki az élet melegére a mi testvéreinket, amerikai magyarok, hogy biztossan tudják, boldogok sírjukban a Nap fényében.

Érteke-e, hogy az utolsó ruhadarabot le kell venniük, hogy émbredett tagjait megmelegítsük, érteke-e, hogy a száktól kell megvenni a falatot, hogy nekik legyen mit enniük?

A Pokolnak sötét fenekéről hozzuk ki az élet melegére a mi testvéreinket, amerikai magyarok, hogy biztossan tudják, boldogok sírjukban a Nap fényében.

Érteke-e, hogy az utolsó ruhadarabot le kell venniük, hogy émbredett tagjait megmelegítsük, érteke-e, hogy a száktól kell megvenni a falatot, hogy nekik legyen mit enniük?

A Pokolnak sötét fenekéről hozzuk ki az élet melegére a mi testvéreinket, amerikai magyarok, hogy biztossan tudják, boldogok sírjukban a Nap fényében.

Érteke-e, hogy az utolsó ruhadarabot le kell venniük, hogy émbredett tagjait megmelegítsük, érteke-e, hogy a száktól kell megvenni a falatot, hogy nekik legyen mit enniük?

A Pokolnak sötét fenekéről hozzuk ki az élet melegére a mi testvéreinket, amerikai magyarok, hogy biztossan tudják, boldogok sírjukban a Nap fényében.



A Szibérián átvonuló egyvágányú vasút egyik részlete. — Az orosz szabadság martirjai építették, a százszázalékos vére és átká tapad hozzá. — Ez a vasút nagy lépésekkel viszi Szibériát a szabadság felé.

# Szibíria

Az alább közölt leírás Kennan Györgynek, a kiváló amerikai tudós "TENT LIFE IN SIBERIA" című művéből való. Kennan György 1885—86-ban járt Szibériában és végig ment egész Oroszországon. A szibériai foglyok életét és sorsát részletesen tanulmányozta és 1890-ben kiadta előbb említett munkáját. Ezt követte 1891-ben "SIBERIA" című műve. Kennan György számára mindenüvé betekintést engedtek az orosz hatóságok s így alkalma volt a foglyok életét közvetlen közelről látni. A Szibériában selymülő hadifoglyok sorsa ma sem könnyebb mint volt akkor a politikai foglyoké.

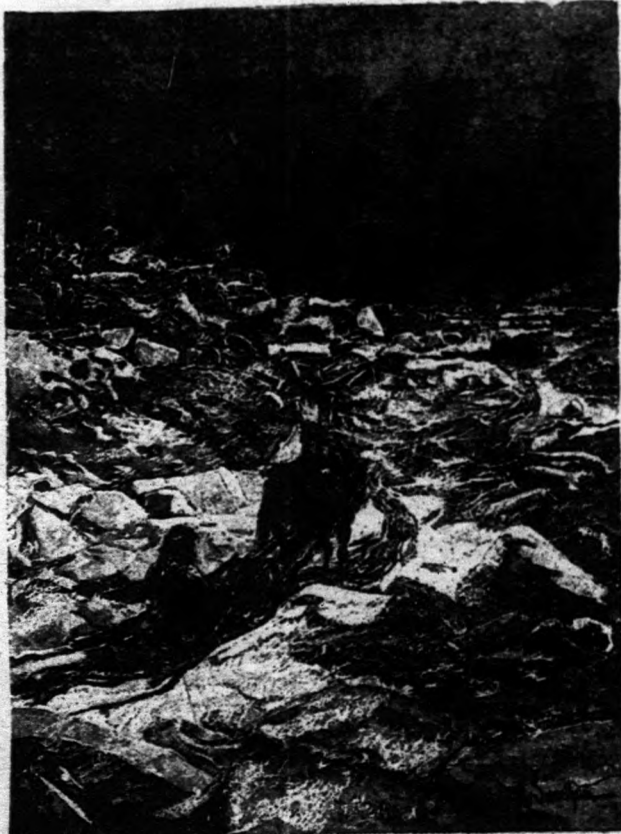
Szeptember elsején Atsinszkba értünk és itt kezdődött utunk legnehezebb és legfárasztóbb része. A táj egyszerre hegyesebb, vadabb lett. Az ut száz kilométernyi hosszúságban erdős hegyeken át vezet, melyek szűk, moعاتaras völgyek által vannak egymástól elválasztva. Hosszan tartó esőzés volt és öt lovunk csak nagynehezen bírta a nehéz tarantaszt a meredek hegyeken és a lapályok sűrű pocsolyáin keresztül vonszolui. Még ahol az utak alapépítménye keményebb volt is, az előttünk elment sok terhes szekér mély gödröket ásott bele.



Négy napon át csak teából és kenyérből éltünk, húst ez egész idő alatt csak egyetlen postaházban kaphattunk. Nyomorultabb utat annál, amely Atsinszkból Krasnojarskba visz, még sohasem találtam, bizonyos megelégedést éreztem tehát, amikor Ustanofskájában arról értesültem, hogy keleti Szibéria ujonnan kinevezett kormányzója, Ignatieff tábornok, kevéssel ezelőtt ugyanezt az utat tette meg és az ott észlelt állapotok annyira felháborították, hogy nyomban elfogatta a vállalkozót, aki az utak rendben tartására ügyelni tartozik. Ez legalább kellő alkalmazása volt az önkényes hatalomnak.

Szeptember 2-án Krasnojarskba érkezünk, miután említésre sem méltó megszakításokkal öt nap alatt mintegy hatszáz kilométert tettünk meg. Dus vacsorát és jó éjjeli pihenést nyújtott a postaház mellett fekvő kis szálló, ami azután némileg újra megerősített. Másnap meglátogattuk Kustenesoff Leo Petrovics urat, a gazdag bányatulajdonost, kihez ajánló levelünk volt. Nem is sejtettük, hogy itt oly fényűző kényelmet és oly kellemes társaságot fogunk találni. Az inas, ki ajtót nyitott, a legszebb és legizélteljesebb fogadó szobába utasított bennünket. Husz méter hosszú, tizenkét méter széles és hét méter magas le-

tett és ennél különbet még nem láttunk Oroszországban. A padlót részben perzsa szőnyegek fedték, a magas, pompás függönyökkel ellátott ablakok mélyedéseiben pálmák és egyéb eserepnyvények álltak és egy óriási oszlopos tükör a nagy termet még kibővíteni látszott. A márványkandallóban nyírfa lobogott élenk lánggal; kiváló művészek olajfestményei díszítették a falakat; fényezett fából készült szekrények, melyeken mindenféle esesebeések, elefántcsontfaragványok és ritka művi porcellánbabák álltak, faragott könyvszekrény könyvekkel és zenedarabokkal, egy pompás zongora és még egyéb értékes butorok ékítették e termet.



Másnap meglátogattuk a felfelé eső, a várostól mintegy tíz kilométernyi távolban levő kolostort, mely hely kedvére kirándulási pontja a lakosoknak. Az ut, remeke a papi utépítészetnek, helyenkint a folyampartot képező sziklákba volt bevésve. Más helyeken ismét, magasan a víz felett, hidakon vezetett át, melyek a meredeket kötötték össze. Kimagasló partokról remek kilátás nyílt a folyamra, mely itt másfél kilométer szélességet ér el és festői hegyek közt hömpölyg a jegestenger felé.

Kellemes és verőfényes idő volt, mikor tovább indultunk, de a hulló lomb emlékeztetett, hogy őszül a táj. A nyárfák levelei már pirkadnak és a nyírek sárga színe elűt a fenyvesek sötétzöldjétől. A Jenisei völgyben és az alacsonyabb fensíkokon számos férfi és nő aratott, lőszórálareokkal védekezve a darázsok ellen.

Megszakítás nélkül utaztunk és csak szerdán reggel álltunk meg Kamisetskájában, mintegy 600 kilométernyi távolban Irkutsktól, mert ott javíttatnunk kellett szekerünket. A falu kovácsa ép a postaház mellett levő műhelyében volt, ahol megérkezésünkkor leánya segítségével egy

Sztankay  
A ma-  
et várják  
között

ezmények  
Kereszt-  
Tőlünk,

óhoz. Het  
lás ez az  
ll sorokba  
szenvéde-  
lvásóink.

sook, a ke-  
spodó sook,  
shettek biz-  
szerecsé-  
ek ezek a  
kól, vajjon  
rszer, amit  
mi görög és  
ti a semmi-  
ben mindig  
antumi gú-

kkiket lem-  
bele az éh-  
ax orléthe,  
gy Hadséén  
ár hem tud

magyarok,  
az élet, a  
az asszonya

ink, hogy a  
sokk, ahová  
molták oket,  
je kell vet-  
melegítáuk,  
ent a falatot,

nk az élet  
ai magyarok  
tádk a Nap

ter a Pózer  
a mi poste-



Vihar a krasnojarski uton



Megmotoznak egy idegen utasot

levat patkolt meg. Az óvintézkedésekből, melyeket alkalmazott, azt következtettük, hogy vagy a szibériai lovak nagyon gonosz természetűek, vagy pedig a szibériai kovások igen ügyetlenek. A szegény állat két széles övön a levegőben függött, három lába cölöpökhöz volt kötve, a negyedikén ép most piszkált a bátor mester. Tudakozódásunk folytán arról értesültünk különben, hogy Szibériában a patkolásnak ez a neme szokásos.

A száműzötteket, kik július és augusztusban indulnak el Tomskból, az őszi esőzés és a fagy sokkal előbb éri utól, mintsem ők Irkutskba érnek. Téli ruhákat még nem kaptak, a legtöbbnek nincs más védelme az idő viszontagságai ellen, mint a durva vászoning, a vászonnadrág és a szürke, könnyű kabát. És most tessék ily menetet hideg északi viharban vagy esőben, Atsinsktól Krasnojarsk felé vonulásában elképzelni! Mindannyian bőrig átáztak és a nők, gyermekek és betegek fogva-cogva guggolnak kicsiny, rázós taligák nedves szalmáján, védtelenül kitéve az időjárás dühöngésének. Némely helyeken térdig ér a sár és a taligák egy óra alatt alig haladnak egy kilométert. Sokan a láncevertek közül a megérőltetett menet folytán izzadni kezdenek és a hideg levegőben valóságos gőzölgnek; némelyek cipőiket vesztették el vagy vetették le és mezitelen lábbal lubizkolnak a jeges sárban. Nyáron és ősszel a száműzöttek, valószínűleg takarékosági szempontból, "Kottih" nevű cipőket kapnak. Ezek a legolcsóbb anyagból, tömegesen készülnek és a szabályzat szerint hat hétig kellene eltartaniok, de rendszerint már ugyanannyi nap alatt használhatatlannokká válnak. A száműzési igazgatóság egy magasrangú hivatalnok beszélt nekem, hogy nem ritkaság, hogy a száműzöt-

tek Tomskból vagy Krasnojarskból új cipőkkel mentek el és már a második állomáson mezitelen lábbal érkeztek meg. De ha a cipő tartós is, az a baj, hogy nem illik jól a lábra, hogy nem lehet megerősíteni, mert nincs rajta szij és oly alacsony, hogy a víz és sár akadálytalanul hatolhat bele és a sárban ragad. Ez persze még inkább megnehezíti az amugy is nehéz menetet és ezért inkább egészen levetik cipőiket és összekötözve, nyakukban hordják vagy egyszerűen eldöbják és napokon át mezitelen futnak a sárban, melynek hófoka nem messze áll a fagy ponttól.

Ha ez átázott, fáradt és éhes emberek parasztfaluhoz közeled-

nek, a "Starosta" vagy "legidősebb", bizonyos tekintetben a foglyok vezetője, arra kéri a vezénylő tisztet, engedje meg nekik, hogy a falun átvonulásukban a "könyördalt" énekelhessék. Ezt a kérelmet a tiszt ritkán tagadja meg. Néhány foglyot kiválasztanak most társaik, hogy a remélt könyöradományokat átvegyék. A faluba érve aztán, mindnyájan meglapítják úgy is fáradt lépteiket, mintha mozdulni sem bírnának már, leveszik sapkájukat és szívzaggató hívással fordulnak az emberi részvéthez.

Sohasem felejttem el a benyomást, melyet ez az ének gyakorolt rám, amikor először hallottam. A ház elé mentünk s egy sereg

bilensre vert foglyot láttunk katonáktól körülvéve, a mint hajdon fővel jöttek közelebb és a "száműzöttek könyörgő dalát" énekeltek. Nem fáradoznak azon, hogy a hangokat összehozzák vagy egyszerre ejtsék ki a szavakat, nem tartottak szünetet, nem is volt benne valamely biztos ütem található. Olyannak látszott, mint ha folytonosan, egy és ugyanazt a szomorú dalt énekelné egyik a másik után, mi egy futamhoz volt hasonló.

A dal körülbelül a következőket fejezte ki:

"Könyörülj rajtunk, atyuskám!  
Gondolj a fáradt vándorokra!  
Táplálj és segíts, atyuskám!  
Sajnálkozz rajtunk, atyuskám!  
Könyörülj rajtunk, atyuskám!  
Krisztus nevében kérünk, légy irgalmas  
A szegény foglyok iránt!"

Kő és rás megett  
Vas lakat megett,  
Kell epekednünk.  
Elválasztva apa anyától  
Elválasztva testvér és barától,  
Foglyok vagyunk.  
Atyuskám, könyörülj rajtunk!"

A ki szótát nem hallotta, a mint száz meg száz ember félig dalolja, félig elmondja s hozzá kíséretül a láncok esörgése, ez el nem képzelheti a benyomást, melyet ez egyszerű "könyördal" előidézni képes. Mind ama keserv, mind a nyomor, szükség és kétségbeesés, melyet sok ezer ember a börtönökben és bányákban átérez, ez mind ki volt fejezve e hangokban.

Mig a foglyok lassan végighaladtak a piszkos uton, a házakból nők és gyermekek jöttek s kenyeret, húst, tojást és más eledelt raktak a négy, félig megnyirt fogoly zsákjába, kik a gyűjtéssel voltak megbizva.

Lassan elnémult a lánczörgés s a dal. Ujból visszamentünk a házba. De szívem bánatosabb volt, mint az imént s a nap is borosabb vak látszott előttem.

Vasárnap és mindennap gondoljon arra, hogy a bankbetét a legbiztosabb.

**MEGTAKARITOTT PÉNZÉT KÜLDJE BE HOZZÁNK MINT BANKBETÉTET.**

Mi nemcsak megőrizzük, de kamatot is fizetünk. Anyagilag független csak úgy lehet, ha van megtakarított pénze. Meg van védve minden eshetőség ellen és soha sem szorul másokra.

**BANKUNK SZIKLASZILARD.**

**Alaptőke, tartalék és betétek összege \$2,857,097.76**

Általunk kiállított betétkönyv mindig készpénz, mert betétjét bármikor kamatostul visszafizetjük. Pénzküldés Magyarország minden részébe a legolcsóbb napi árfolyam mellett.

**NÉMETH ÁLLAMI BANK**

NÉMETH JÁNOS, ELNÖK

FŐZLET:

A Bankpalotában  
10 EAST 22nd STREET,

FIKUZLET:

1597 Second Avenue,  
Corner 83rd Street

NEW YORK, N. Y.

# Az első "honanya"

**Schlachta Margit**  
a magyar parlament  
első női tagja

Rendkívül heves küzdelmek  
előzték meg az első magyar  
nőképviseelő megválasztását

*Schlachta Margit*  
a Szabadság olvasóihoz

PROGRAMMJA: a kereszt és a  
testvérszeretet.



*Lelekes plót alkotó programok  
világosságát:  
Lass egy szi. Szabadság  
mely felét a kereszt fog magában,  
és a testvérszeretetet hívint!  
Budapest, 1920 május 25. Schlachta Margit*

"Schlachta Margit, a magyar parlament első nőképviseelője polgári iskolai tanár, vezetője a fiatalok büntetés-patronázsának, igazgatója a hadiárva-háznak és főnöke a szociális missziótársulatnak. Schlachta Margit élénk munkásságot fejtett ki az anya- és csecsemő-védelem terén, ő alapította meg az ifjúmunkásleányok szervezetét, egyáltalán tevékeny szerepet játszott a keresztényszocialista intézmények kiépítésében. Szerkesztője a Magyar Nők című hetilapnak, szervezője volt a keresztényszocialista választási pártirodának s annak idején Huszár Károly miniszterelnök őt bízta meg a népgondozó akció központi vezetésével."

Ezzel a néhány sorral mutatják be a magyarországi lapok Schlachta Margitot. Ezekből megtudjuk, hogy az első magyar "honanya" egyáltalán nem ült otthon tétlenül és nem eszke-horgászott, vagy horisnyakötéssel töltötte eddig az idejét. Sokat szerepelt a társadalmi mozgalmakban és különösen a jótékonykodás terén szerepelt nagy sikerrel és előszeretettel. Valószínű — különben ő is mondja, — hogy parlamenti szereplése pontosan megjelöli azt a helyet a magyar nő számára, amelyet a politikai életben elfoglalhat.

Schlachta Margit megválasztásáról, a választási küzdelmekről így írnak a budapesti lapok:

A zeg-zugos budai utcákon a szenvedélyek hullámai hömpölyögnek. Vitatkozó csoportok feketéllenek mindenfelé és hogy kőszót adjanak a politikából, olyan hángnembben eserélnk eszmét, hogy a fekete hottentóiták is belepirulnának, ha véletlenül a budai csatatérre vinne az utjuk. Mert valóságos csatatér ám mostanában a Gellért-hegy környéke. Plakátok rongosai borítják az uttestek szegélyeit, emitt, öblöstorku férfikortések hada támad onnan.

Még mindig Schlachta Margit, a kereszténypárt hivatalos jelöltje áll az ostrom középpontjában. Leghevesebb támadó ellenfele Csilléry

András volt miniszter. A rossz nyelvek azt beszélnek, hogy valósággal nőgyűlölő. Bezzeg fiatal korában ő is adott cigányzenét nem is egy kisleánynak. Táborra szervezett, még az iskolás fiúk és leányok is mellette szegődtek. Sőt ez a fiatal gárda illeszkedett bele a leghatóságosabban a korteshadjáratba. Ezek az apróságok egyszerűen letépi mindazokat a plakátokat, a melyeken Schlachta Margit bátorodik megszólalni.

A Csilléry-pártiaknak egy percre sem fogy ki a leleményességük. Alighanem ötletgyárat rendeztek be nagy titokban. Legujjabban azt híresztelik, hogy Huszár Károly volt miniszterelnök elvált a feleségétől, csak azért, hogy "Margit nővért" vezesse oltár elé. Ugyanezzel gyanúsítják Haller István kultuszminisztert is. Schlachta Margit nagy zavarban van, kit is válasszon kettőjük közül? Alighanem arra fogja felkérni két lovagját, hogy párbajjal döntsék el a nagy kérdést.

Munkatársunk ma este megkérdezte Schlachta Margitot, mi a véleménye erről a kortesharerről? Schlachta Margit ezt mondta a többi között:

— A harc valóban erős és elkeseredett. Csak azért bánt a dolog, mert a frakciók kiméletlen módora valósággal arculüti a keresztény elveket. Elismeréssel kell szólnom Török Elemérről, a ki azt az utasítást adta hiveinek, hogy kiméletes fegyverekkel küzdjenek velem szemben. S az Ébredő Magyarok — Török Elemér táborának gerince — pontosan meg is tartották vezérük óhaját. Ugyanez a koncilium ellenfél Szentirmay Ödön dr. is. Eddig még egyetlen egyszer sem ütköztünk össze kiméletlen harcmodorban.

Schlachta Margit április 7-én jelent meg először a nemzetgyűlésen. Bemutatása természetesen a képviselők és a karzat lelkes ovációja mellett ment végbe.

**Szibéria a legnagyobb magyar temető**



Tipikus fogolytábor Krasnojarskban a nyári hónapok idején. Ez a fogolytábor borzalmasan néz ki téli időben. Méteres hó fedi az utakat s élőlény alig mozdulhat ki odujából. Az első kép egy lovas kozák, a fogolytáborból őrei közül való.

## A fogházak és az ezüstmányák

Kennan Györgynek "A száműzöttek sorsa Szibériában" című könyvéből vettük át az alábbi leírást. Nem hadifoglyok sorsáról beszél ugyan Kennan, de ugyanazokról a bányákról és fogházakról, ahol a világháborúban ejtett hadifoglyokat is foglalkoztatták. Elképzelhetjük Kennan leírásából, hogy miféle életük van Szibériában a szegény magyar hadifoglyoknak...

Egy kelet-szibériai fogház és ezüstmánya fogolymunkásainak életéről így ír Kennan:  
Félek, szólt a fogházörtség parancsnoka. — amint végig haladtunk a falon, hogy fogházunkat a legrosszabbaknak fogja találni azok között, melyeket eddig látott. Nagyon régi már és rossz állapotban van de én mit sem tehetek annak javításáért. Nagyon messze vagyunk Pétervártól.

Azt feleltem neki, hogy alig lehet rosszabb, mint az, melyett Usztj-Karában láttunk, s hogy már eleget tapasztaltam, hogy felismerjem a nehézségeket, melyek a fogházkezeléssel járnak. Nem felelt, de kételkedve rázta meg fejét, mintha azt gondolná, hogy látogatásom az algasi fogházban még csak szaporítja majd tapasztalataimat.

Magas palánk előtt állottunk meg, az őrség tisztelgett, a szolgálattelvő tiszt fogadott, s egy tágas udvarba vezetett bennünket, melynek közepén állott a fogház. Hosszu, alacsony faépület volt ez, deszkatejével, kicsiny előépülettel s egy sor, erősen rácsozott ablakkal. Az egész olyannak látszott, mintha minden perében összeakarna dőlni. Az egyik oldal annyira be volt süppedve, hogy majd egy fél méterrel volt alacsonyabb, s valószínűleg már régen bedőlött volna, ha nem lett volna erős gerendákkal megtámasztva. A vakolat már régen levolt a legtöbb helyen tördelve, a mi még növelte a roskadozó épület kiültségét. Hogy mikor épült ez a fogház, azt az igazgató nem mondhatta meg nekem, de sejtette, hogy 1871ben épült, amikor a bányamunkálatok megkezdődtek. Sötét, fülledt folyosóra értünk, mely kettéválasztotta az épületet. Jobbról volt a gyógyszerház, s a szomszéd nagy zárkában volt a betegosztály. Itt közel tíz alacsony ágy állott, melyek ágyneműje piszkos és részben véres volt és az ágyakon ugyanannyi beteg fogoly feküdt, sápadt, lefogyott arcúak, aminőt még eddig sohasem láttam. A ápoló azt mondta, hogy egyesek a bányákban sérültek meg egy dinamitrobanás alkalmával. A levegő olyan iszonyu volt, hogy futólagos átekintés után kiestem a folyosóra. Azután a foglyok zárkáit tekintettük meg. Az egyik közel hét négyszögletes területtel bírt és 3 méter magas volt; két ablak volt benne, magas, faházott kemence és három falon végig pritsék. A levegő olyan volt mint Usztj-Karában a legrosszabb zárkában; amennyire csak lehetett, visszafojtottam lélegzetemet. Mindig újra, meg újra néztem egy veres esikot, mely a pritsék felett vonult el, s mindjárt beléptemkor szemembe tünt. Az alkzredes észrevette ezt a megrögzöttségemet és cinikus élcelődéssel azt

mondta, hogy a foglyok vörösre igyekeztek festeni a falat. Midőn figyelmesebben néztem ezt a veres esikot, láttam, hogy az veres pontokból állott, s némely helyen ott ragadt poloskák megfejtették a titkot, hogy e esikot csakugyan a foglyok csinálták, kik éjjel a falon nyomták össze a poloskákat.

Másnap az algasi bányákban jártunk. Hágésón mentünk lefelé; a nemsokára érezhetővé vált különös szag egy nemrég történt dinamit-robbanástól eredhetett. Gyertyáink lángjai megkékültek és később egészen ki is aludtak. A gyújtófa nem akart fellángolni. Sűrű sötétségben, szoroson a hágésóhoz támaszkodva, ott álltunk a mély örvény felett, azt várva, hogy meddig bírunk még lélegzeni e légkörben, ahol még a gyertya sem akar égni. De azért nem faldokoltunk, a veszély tehát nem lehetett oly nagy, bárigen kevés volt az eröm. Kissé megkönnyebbültek éreztük magunkat, a mikor néhány gyújtófa mégis meggyulladt és mi ennek fénye mellett még lejjebb mehettünk néhány hágésón, hogy aztán oly folyosóra érjünk, ahol a gyertyák is égtek. Körülbelül 100 métert haladtunk, gyakran éretömegek felett átmászva, melyeket foglyok szállítottak a hajtárná felé. A hőmérséklet mindenütt a fagypontra alól állt; a falakon és padlózatán jégesillagok ragyogtak ékkövekhez hasonlóan.

Alacsony és szűk folyosók egész tömkelegén át egy másik tárnába értünk és itt, számtalan rozoga és jéggel borított hágésón, a bánya legmélyebb részébe másztunk le. Itt néhány ember oly kezdetleges szerzőmással dolgozott, hogy az igazi bányász ennek látára okvetlenül elmosolyodott volna. A levegő már eredetileg is rossz volt, de a robbanó lég még jobban elrontotta, gyertyáink itt ismétetlen kialudtak. Szelöltetés céljából alig volt valami intézkedés: csak egy fogoly forgatott valami vasdobot. Ez ugyan nagy zajt csapott, de teljesen céltalan volt, mert nem volt légtárna, ahol a rossz ki-, a jó levegő pedig behatolhatott volna. Több helyen megnéztük az ezüstereket, kis ideig a báránybőr bundákban dolgozókat néztük, aztán ismét kimentünk a napvilágra.

Éles, hideg szél fujt a kopár hegyek felől. A műhely mellett néhány, a hidegtől reszkető fegyenc állt, kik arra kérték a parancsnokot, hogy engedje meg nekik a börtönbe való visszatéréjét. Durván azt felelte nekik, hogy a törmelék nincs még osztályozva, várjanak tehát. És a szegény foglyok, kik kora fegge óta mitsem ettek, másfél óráig vártak még a hidegben, míg az elkülönítők bevégezték munkájukat. Csodálatos, hogy a parancsnok mily boszusan fogadta a foglyoknak alappjában véve szerény kérelmüket; ugy tetszett nekem, mintha ő abban illetlen szemtelenséget, vakmerőséget látna.

Még egy kis ideig néztük az érc zuzását és osztályozását, aztán a 6 kilométer távolban fekvő Pokrofski bánya felé kocsiztunk, mely északnyugoti irányban, egy kopár hegy lábánál feküdt.



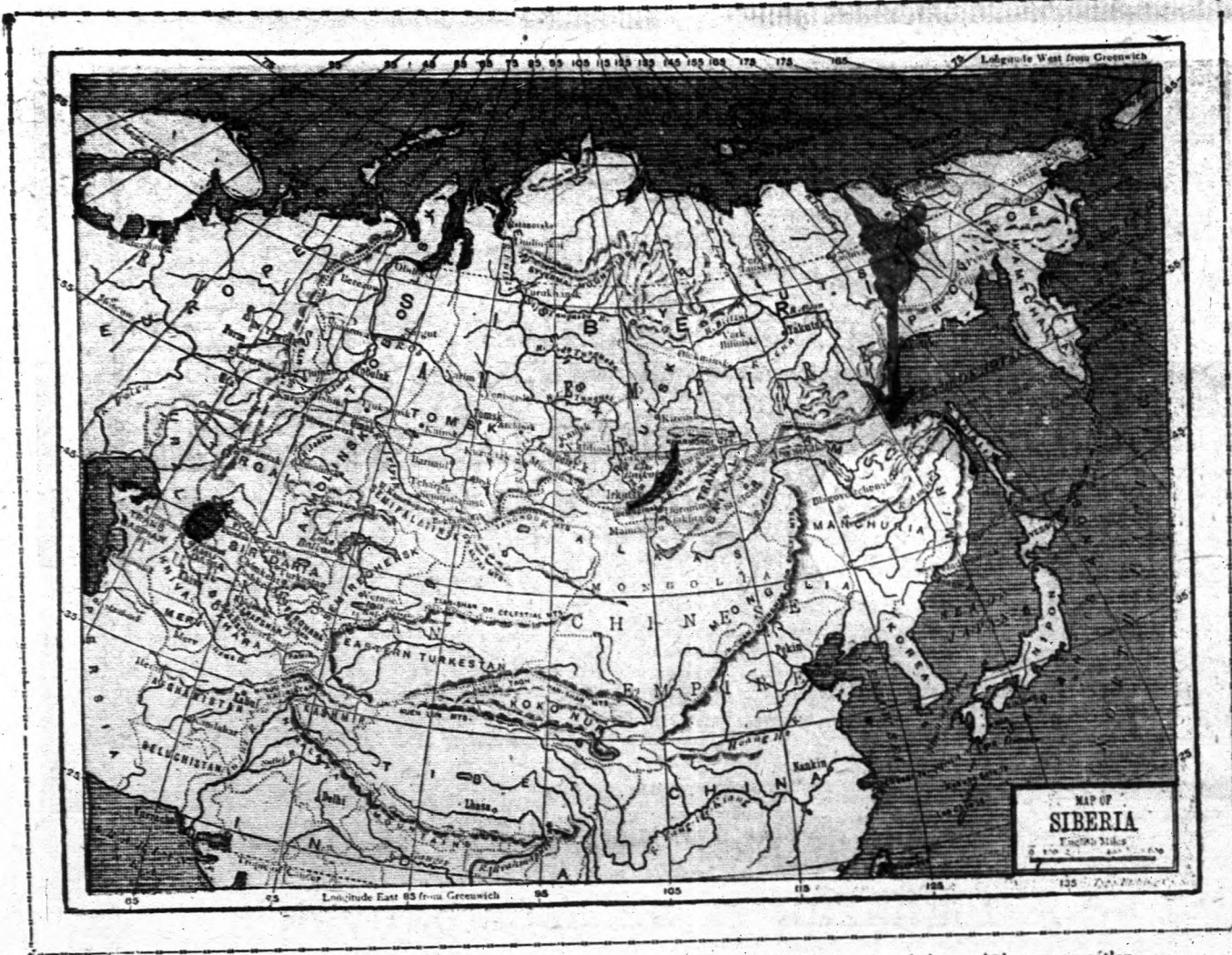
**CSAK AMERIKAI HAJÓ** viheti haza a szibériai magyar hadifoglyokat

Szibérián...  
mint...  
leten...  
százalék...  
A többi...



bányák...  
körülbe...  
készült...  
hosszu...  
akár...  
vás...  
megten...  
riában...  
tak...  
mikor...  
utak...  
nők...  
hogy...  
ra...  
sok...  
A...  
török...  
van...  
sel...  
sejtől...  
amely...  
lő...  
a ház...  
tekint...  
gatsz...  
sághat...  
törzs...  
halász...  
Tőlük...  
amely...  
kisebb...  
tésből...

NYITÁSAZ  
MICKO ZVELETA  
1003



A térkép Közép- és Észak-Ázsia térképe. Vörös nyíl jelöli meg a "Sóhajok földjét", azt a helyet, ahol szerencsétlen testvéreink sanyilódnak. Az alább következő leírás Sven Hedin leírása.

## A sóhajok földje

Szibéria területe huszonötször akkora, mint Németország, de ezen a rengeteg területen csak hét millió ember lakik. Hatvan százaléku orosz és husz százaléku kirgiz. A többi burjet, jakut, tunguz, mandsu, szamojed, ostják, tatár, esukes és még mások.



A népesség nem kis részét eddig fegyencek tették ki, akiket Szibériába száműztek, s akiknek kemény sorsa az volt, hogy itt szigorú felügyelet alatt az aranybányákban kellett dolgozniuk. A számukat körülbelül 150,000 főre becsülték. Mielőtt elkészült a vasút, gyalog kellett a végtelen hosszú utat megjárniuk. Naponta, akár esett, akár nap sütött, akár vihar volt, akár hófúvás, 15 verszetet (orosz mértföldet) kellett megtenniük a szörnyű, sötét és hideg Szibériában. Előttük és utánuk kozákok nyargaltak, akik nem engedték megpihenni őket, mikor lánera verve vonszolták tagjaikat az utak iszapján és szennyén keresztül. Gyakran nők és gyermekek is követték őket önként, hogy megosszák a bányákban kényszermunkára ítelt férjek és apák sorsát. Most ebben is sok változott.

A Lena folyó körül a jakutok laknak, egy török-tatár néptörzs. Mindössze 230,000 jakut van, akik névleg keresztények és földműveléssel meg kereskedéssel foglalkoznak. A Jenniseitől keletre élnek a tunguzok, egy kis nép, amely állandóan megtelepedett tunguzokra, ló-, kutya- és iramszarvas-tunguzokra oszlik, a házi állatok szerint, amelyek életmódjukat tekintve rájuk nézve a legfontosabbak. Nyugatszibériában, Tomsk és Tobolsk kormányzóságban laknak az ostjakok, egy kis finn néptörzs, amely nagyon fogyóban van; szegény halászok, vadászok és iramszarvas-nomádok. Tőlük északra laknak a szamojedok; törzsük, amely ural-altai eredetű, számra nézve még kisebb, mint az előbbieket; iramszarvastenyésztésből és halászatból élnek. Mind e szibériai

törzsek és még mások is samanisták. Papjaikról, a samanokról nevezik így őket.

Fehér mezőkön keresztül, dombokon és völgyeken át vezet a vaspálya Irkutsk kormányzóságban északnyugat felé. Krasznójarsk mellett csaknem egy kilométer hosszú, pompás hidon átrobog a Jennisein. Nyáron a folyón fölfelé hajózhat az ember Minusinszig, amely Délszibéria aranyban és éreben gazdag, termékeny vidékén fekszik. Szibéria általában gazdag ország. Arany, ezüst és réz, vas, ólom, grafit és kőszén szunnyad sok más értékes ásvánnyal és kőszéggel együtt hegysegeiben, és kitünő szántóföldje nagy fejlődéssel biztatja a jövőben. A legtöbb művelhető földje a vasutak és a szállításra használható folyók közelében terül el. Mert egész Szibéria a vízutaknak a hálózata. Az Ob egyik mellékfolyójából esatornákon keresztül átjuthat az ember a gözhajón Jenniseibe és onnan Lénába. Ennek a csatornarendszernek a középpontja Omsk, Szibéria második városa, 70,000 lakossal. Több, mint 10,000 kilométernyi folyóhosszúság hajózható nagy gözöskkel és csaknem 50,000 kilométer apróbbakkal. Nyugatszibériában, Toms és Omsk körül, a mezőgazdaság hozadéka évről évre emelkedik és határozottan meg lehet jósolni, hogy ezek a vidékek valamikor a mainál kétszeres sűrűbb népességet el fognak tartani s emellett nagymennyiségű gabonát fognak exportálni is. Mindenesetre ahhoz is kell valami, hogy ez a végtelen hosszú vasutvonal meg hozza a kamatjait; harmadfél millió korenánál többre került.

Tomsk mögött kőköcskéből és kőreszekből épült hatalmas hidon kelünk át az Obon. Az Ob Ázsia legnagyobb folyója. Olyan hosszú mint a Jennisei és a Kék folyó, tehát 5200 kilométer, de a folyamvidéke sokkal nagyobb, mint a másik kettő. Ott, ahol balról magába fogadja hatalmas mellékfolyóját az Irtyst, három kilométernél is szélesebb, de torkolatánál, az Északi Jeges-tenger Ob-öblében, husz kilométer a szélessége! Az Irtystnek is van balról

egy nagy mellékfolyója, a Tobol; ahol a kettő egyesül, ott van Tobolsk városa.

Szibériának, ennek a hatalmas országnak, amelyet délen az Altai, a Saisan, a Jablonoi és Stanovoi-helyék és északon az Északi Jeges-tenger határol, rengeteg területet foglalja el a tundra, mohval benőtt mocsaras pusztaságok szegényes állatvilággal, amelyek télen kőkeményre fagnak, nyáron azonban a felületükön fölegednek és ingoványokat alkotnak.



Szibéria hidege szárazföldi. Nincs itt a közelben seholy tenger, amely nem hűl le olyan könnyedén és enyhébb éghajlatot ajándékozza meg a partmellékét. Egyik nap dühöngő hófergetegbe jutott bele a vonat; ilyenkor fűtől és bömből a vihar a kocsik körül és az ember hállja, hogy a forogtatos hó hogyan dörzsöli az ablaktáblákat. Hamarabb sötétedik, és sötétebb is lesz ilyenkor, mint máskor.

A XVI. század elején orosz kereskedők áru-telepeket kezdtek berendezni a Kama, a Volga e nagy mellékfolyója mellett, s a szamojedoktól és ostjakoktól állatbőröket vásároltak. Ugyan e század második felében Jermák 800 kozákkal Nyugatszibériába vonult és elfoglalta ezt a földet a tatároktól. A kozákokat nyomon követték a kereskedők. Gerendaházakat s templomokat építettek az erdőkben, lassan-lassan az Altai-hegység és a Jenniseiig nyomultak előre és sok ezer cobolybört, hermelin-, mókus- és rókabört szállítottak Oroszországba. Azután a XVII. század harmadik évtizedében egyre előbbre tolták a kozákok és a telepesek előőrseit, amíg el nem jutottak Jakutskba és az Ochotski-tengerig, az Amurhoz és a Csendes-óceánhoz. Kiahta és Peking között élénk forgalmu kereskedelmi utat építettek, Pekingben külön karavánszeráják voltak az oroszoknak, ahol teát és selyemszöveteket raklároztak be szállításra és volt saját görögkatholikus templomuk is.

**Mentsük meg a szibériai hadifoglyokat!**

Szibériai foglyokat



## BUDAPESTI POSTA

### Fogorvosok csatatüzben.

A legutóbbi pótválasztásoknál a jelöltek fogorvosok voltak. Budán Schlachta Margit elszánt ellenfele Csilléry András volt.



miniszter és tényleges fogorvos volt. Cinkotán a keresztény nemzeti párt igazgatója: Wein Dezső lépett föl, aki nemcsak jeles politikus, de jeles fogorvos is. A mikor a választásokról kellett írni, az egyik napilap szerkesztője ráfőrdött a politikai munkatársra:

— Adjon már valami jobb címet! Unalmas már, hogy minden nap ugyanaz alatt a sablonos cím alatt jelennek meg a választási hírek. Friss címet, kifejezõt, találót, ujszerüt, jellegzeteset!

— Frisset, kifejezõt, találót, ujszerüt, jellegzeteset?! — kérdezte ijedten a szerény munkatárs és hosszú töprengés után ezt a címet vetette papírra:

Fogorvosok a csatatüzben.

### Ki volt legközvetlenebb?

Sokat a szemére szoktak vetni Huszár Károlynak, hogy miniszterelnök korában meg-megfordult az Otthon-Körben.



— Nem történt pedig ott soha semmi, mentegeti valaki.

— Csak barátságos beszélgetések voltak, — jegyzi meg egy hírlapíró, amire a másik hírlapíró így felelt:

— Igen, nagyon kedves esték voltak ezek és te, kedves kollégám, voltál mindig a legközvetlenebb.

— Miért legközvetlenebb?

— Mert te, ahányszor Huszár megjelent, mindig közvetlenül melléje ültél és amíg ott volt, mindig közvetlenül mellette tartózkodtál.

### Simonyi-Semadam.

Simonyi-Semadam Sándor igen bátor miniszterelnök. Pártja azonban nem nagyon támogatja.

— A nagy obstrukció alatt, — beszél egy volt képviselő, — mindenkinek hosszú beszédekkel kellett tartani. Unalmas, nyulós, időlopó beszédek és Sipulusz, aki akkor Rákosi Viktor álnév alatt függetlenségi képviselő volt, minden szónoknak tréfás alkalmi rigmusban gratulált. Simonyi-Semadam is, — aki akkor még csak Semadam volt, — hosszú obstrukciós beszédet tartott s utána Rákosi Viktor ezzel a verssel "üdvözölte":

Sokat beszél Semadam  
De arra senki sem ad ám!

— Rendben van, hogy akkor Sipulusz így tréfálta meg, de akkor mért alkalmazták ezt a vicces rigmust rá most, komolyan, a "támogatói", amikor miniszterelnök?

### Elég volt a miniszterkedésből.

Sokorópátkai Szabó Istvánnak a felesége igen derék, egyszerű asszony, akinek nem igen tetszik, hogy a férje-ura ahelyett, hogy rendben tartaná a földesekjét, itt miniszterkedik Budapesten.

A rossz nyelvek szerint a kegyelmes asszony rá is szólt az úrra mostanában:

— István, a télen még csak megjárta, hogy itt politizált kel-med. Ellenben most már kezdődik a tavaszi munka, elég volt a miniszterkedésből, gyerünk hazafelé Sokorópátkára.



### A SZINHÁZI KÖHÖGŐ EMBER.

A nézőtér végére ha állsz,  
Husz köhögő ember közi találsz  
Tízet, ki meggyőződésből köhög  
És tízet,  
Kit a konkurrens szerző fizet.

### Lebélyezés.

A tisztelt Ház egészen belejött a lebélyezésbe. Lebélyezték a kékpénzt. Most — halljuk — a ferradalmak alatt gyorsan avanszált tisztviselőket akarják lebélyegezni és azokat az államtitkárokat és minisztereket, a kiket a legalaacsonyabb sorsból bélyezett felül méltóságos és kegyelmes urakká Károlyi Mihály.

Lebélyezik Berinkeyt, Juhász Nagy Sándort, Nagy Vincót, Kunfiékat, Dietz rendőrfőkapitányt, Peidl Gyulát, Preusz volt budapesti főkapitányt, Béli-Schwimmer Róza svájci követet. Lebélyeznek egy rakás jogtanácsost, főtanácsost, kormánybiztos, főispánt.

Ellenben, hogy ne csak lebélyezésben legyen része a hazának, felemelték a képviselők napidiját és Förster Aurél, aki kívül maradt a Házon, tréfásan állapítja meg:

— Mindent lebélyeztek, ami a másé, de felülbélyezték a fizetésüket, mert az az övéké, csak arról feledkeztek meg, hogy ennek nem is a képviselők fognak örülni, hanem — a hitelezők és végrehajtók.

### Megfejelt mondások.

Addig jár a korsó a kotra, amíg elég hig lesz a tej.  
A lónak négy lába van, mégis goromba a konfliskoosis.  
Csalámba nem üt a mennykő, mert idejekorán a posztógyárba viszik.

Ki korán kel, kapupénzt fizet.  
A munka nemesít. — Hja azért ninesenek most új nemesek!  
Aki utoljára nevet, az a vigjátékiró.  
Lassan járj, tovább élsz! — mert nem szállsz villamosra.



Magyar gyerekek Hollandiában.

# ASSZONYOK LÁNYOLV

## LEÁNY-NAPLÓ

Irta  
Ifj. Lónyay Sándorné

Az asztalnál mindenki nevetett, — Anna, az meg valósággal pokolian dulaított rajtam. Még Veresmarthy Flóra is részt vett az általános vigaságban. Oh, a liba! Mit tud ő hozzá! Azért, hogy az édes anyja könyvtárából elesent néhány francia könyvet és hogy a fenyvesek közt titokban elszit egy pár egyiptomi cigarettát: már valóságos grande-damenak képzelet magát!...

(Csak Szentmarjay maradt komoly.)

— Kedves Honka kisasszony, — sugta vállamhoz hajolva — ha tudná, mily szép, mikor haragragasztják!

Nem tudam, de nem is hittem el neki. Olyan unalmas szegény fiu az örökös bókjaival.

Este lementünk a szőlőlugasba. Annuska Henrikkel elől. Arnold sietett hozzám csatlakozni, a Veresmarthyék Flórája (annak mindenütt ott kell lenni!) meg Ferkóval, Szentmarjay valahol hátul ügyelgett lehorgasztott fővel.

Anna egyszerre csak leejtette a zsebkendőjét. Én azt találok, hogy ez nagyon elesélt mód arra, hogy valaki valakit maga mellé kényszerítsen. De mindegy. Célját elérte, mert Arnold is, Szent-

marjay is siettek, hogy azt a földről fölvegyék. Szentmarjay megbotlott egy kiálló gyökérben és keresztül esett a saját lábán és Arnold diadalmasan nyújtotta át az illatos batizsdarabkát Annuskának.

— Még most sem ért véget a száműzetésem? — kérdezte halkán, alázatosan. És láttam, igen, hiába tagadnak, láttam, hogy a zsebkendő alatt Annuska végigsimította a kezével az Arnold ujjait. Vajjon miért tette ezt?...

Nem hallottam, mit válaszolt Anna, de Arnold csakhamar viszszaért s láttam, hogy az ajka, dacosan össze van szorítva. Anna bizonyosan megbántotta őt... s én, hogy kissé megvigasztaljam, oda adtam neki a rózsát, ami a hajamba volt tűzve...

Augusztus 17.

Még ma is nála volt a rózsza s énnekem olyan nagyot dobant a szívem, amikor megláttam a kezében, hogy egy perere meg kellett állanom. És csodálatos, ez a szivdobogás nem okozott fájdalmat, mint a nagymamának — hanem édes volt és olyan boldogító... Mikor a nagymama reggel kijön a szobájából és azt mondja, hogy egész éjjel fáj a szíve, vagy szivdobogása volt, akkor nap legjobb tőle egy mértföldnyire lenni — olyan haragos. Én meg szeretném magamhoz ölelni Istennek egész szép világát... De igazán, az oly szép tőle, hogy úgy megbecsüli az én ajándékomat — gondoltam. A reggelihez én jöttem ki legelőbb, azután ő. Meg akartam csinálni a kávéját, de ő azt mondta, hogy megvárja a háziasszonyt. Istennem, most már nekem is fáj ez a szivdobogás...

Végre kijött Anna is; fehér ruhát volt rajta, s ezer ráncra inkább séjtetni engedte, semmint eltitkolta testének bájos körvonalait. — Azt meg kell adni neki, hogy jól tud öltözni. De hát a néni az első bécsi cécunél varrat neki. Engem kiküldött, hogy vajat hozassak a kávéhoz. Miért is nem megy ő, ha házikisasszony? És mire visszajöttem, az Arnold rózsája már az 5. Keblére volt tűzve. Oh Istenem! Mi történhetett közöttük? Talán Anna gyönyöködött fölöttem s ő, hogy bebizonyítsa, mennyire nem érdekődik irántam, odaadta virágomat... em'N álltam meg szó nélkül. Mikor Anna kiment a szobából, megkérdeztem: hova lett a rózsza, s ő zavartan válaszolt: — Elajándékoztam, hogy ujat kaphassak magától, kis rokon... De azért ezen a napon mégsem adtam neki másikat helyette...

Jaj de féltékeny is vagyok! Bejöttem ide, hogy felöltözök a színházba, s ahelyett itt firkálok. A félóránnyira levő F. városba megyünk. Fehér ruhát veszek magamra, Arnold ezt szereti legjobban; hallottam, mikor ma Annuskának mondta: — Az én feleségem mindig fehérben fog járni.

Oh Istenem! Milyen merészen mondta ki ezt a szót, amit én a legboldogabb álmaimban is csak homályosan láttam... Az ő felcsége!... Anna beszólt az ajtón: — Siess már. — Egészen feketébe van öltözve. Olyan, mint egy gyászoló virág. Flóra is velünk jön, ez a kis nevetlen falusi libácska.

Augusztus 18.

A színház nem úgy ütött ki, a hogy én szerettem volna. Arnold

az Anna háta mögött ült és Henrik is; nekem az unalmas Szentmarjay jutott. Ferkó meg örökké nevetett Flórával, úgy, hogy alig hallhattam vajamit abból, amit — Annuskáék beszéltek. De mégis, azt, mikor Anna mosolyogva válaszolt Arnoldnak halkán mondott szavaira: — Une femme, qui se respecte, n'est jamais jalouse.

Egy nő, aki becsüli önmagát, sohasem féltékeny! Vajjon mit akar ezzel mondani? Mire értette?... Mikor fölálltunk helyünkről, Arnold rám adta köpenyemet, aztán visszatért Annához.

— Az én karomat fogadja el a kijáratnál — sugta.

A darab unalmas, a lámpák alig hogy pislognak, a szereplők rosszak. Csak a végjelenet tetszett nekem, midőn sok hányattatás után a hős és hősnő végre összekeverülnek. Arnoldra néztem, hogy vajjon ő is úgy gyönyörködik-e a szerencsés fejleményben, mint én. De ő nem is tekintett a színpadra, hanem Annára mosolygott, elvette a bokrétaját az öléből és az arcához szorította...

Hazamenet hűvös volt és senki sem beszélt az egész uton.

(Folytatjuk)

## Angol iskola

Férfi divatárak. — Gentleman's furnishing goods. — Dzsentlemens förnising guz.

Szines ing, colored shirt (kalerd sört);

álló gallér, stand up collar, (szteud ap kaler);

alsóing, underwear (andrver), undershirt (andrsört);

alsónadrág, underwear (andrver), drawers (draersz);

gomb, button (batn);

nyakravató, neektie (nektáj), cravat (krevet), string (sztring);

lábszárharisnya, leggings (leggingz);

uszóöltöny, uszó-nadrág, bathing suit (béding szút), tighths (tájtsz);

fürdőköpeny, bathing robe (bédingrób);

hálókabát, dressing gown (dressing gaun), morning gown (móning gaun);

harisnyakötő, garter (gárter);

hajkefe, hairbrush (herbras);

fogkefe, toothbrush (tútbras);

fésű, comb (kóm);

borotva, razor (rézor);

borotválni, to shave (tu sév);

ruhakefe, clothes brush (klöz-bras);

inggomb (ki és betehető), stud (sztad);

gallérgomb (ki és betehető), collar button (kaler batn);

nyakkendő, scarf-pin (szkáf-pin);

hálóöltöny, pajama (pedzsama);

szij, belt (belt);

kézelő-gomb, sleeve button (szliv batn).

## PROFESSOR METCHNIKOV

aki az egész világon hírese, megállapította, hogyan lehet száz éves kort elérni, jó egészségben maradni és fiatalosan érezni mindvégig.

Intézetünk több ismert európai orvos vezetésével áll. Azon célból lett megalapítva, hogy a magyarok szenvedéseit segítsen.

Alapos vizsgálat alá vettük mindama betegségeket, melyben honfitársaink szenvednek. Több évi tanulmányozás és munka után megalapítottuk ezt az INTÉZETET a patent orvosságok előállítására, hogy sikerrel megküzdjünk a betegségekkel.

Feltaláltuk a megfelelő gyógyszereket testvéreink gyógyítására minden betegségknél, bármennyire elhanyagoltak is. Eme gyógyszerek értékét elismerik kiváló SPECIALISTÁK is. Össze lettek gyűjtve eme orvosságok alkotórészei az egész föld kerekéről. Egy része Magyarországról, más része Németországból, Olaszországból, Afrikából és Dél-Amerikából és írásbeli JÓTLLÁST adunk, hogy megfeleljenek az Egyesült Államok törvényeinek.

### NE LEGYEN ELKEDVETLENITVE

ha az orvosok fel is adták a reményt Önt kigyógyítani. — Ha bármikor szüksége van az alant felsorolt gyógyszerekre, vágja ki ezt a hirdetést, tegyen keresztet a kívánt gyógyszer neve után, írja alá nevét és címét és küldje be nekünk. Mindenkor INGYEN állunk szolgálatára és őszinte tanácsot adunk Önnek.

#### A gyógyszerek neve:

1. Férfi betegségek: — Bármely korban és állapotban.
2. Közvény: — Izom- és csuklófájdalmak ellen a test bármely részében.
3. Vérméregzés: — Kilitések és bőrbetegségek.
4. Gyengeség: — Ifjúkori ballépések.
5. Tüdőbajok: — Köhögés, Asthma, Bronchitis és Meghülés.
6. Gyomor: — A belek és a gyomor-rendbehozására.
7. Vese bajok: — Gyenge vesék és vizelet-bajok.
8. Bőrbetegségek: — Eczema, nyílt sebek és var.
9. Erősítő szer: — Gyenge szervezet, vérhiány és étvágytalanság.
10. Női betegségek: — Havil rendetlenségek, tisztulások és vérzések.

Minden levelezés titoktartás mellett történik.

THE ROMAN MEDICINE COMPANY  
PHILADELPHIA, PA.

STATION 5.

## Rejtvények

1. KÉPREJTVÉNY.



2. VERSESREJTVÉNY.

Mi ez: M-mel nőnev  
S temérdek van ilyen;  
Férfinév lesz K-val  
— Es nem ritka így sem.

B-vel már nem férfi,  
Nem is nő, csak jószág,  
Gyermekek hecczik,  
Etetik, gondozzák.

3. PÓTLÓREJTVÉNY.

- ábor
- ndor
- ilmos
- sztal
- ölö

Április 18-án megjelent számunkban közölt rejtvényeink megfejtése: 1. Palacsinta. 2. Szerelmes a nap a oldba, a hold meg a csillagokba; csillagok a két egebe, én meg a te két szemedbe.

Helyesen fejtették meg: Béri Ferenc Akron, O.; Kish Jánosné Canton, O.; Farkas János Chford, Ill.; Hanák Józsika Detroit, Mich.; Belfy András és Kosztik Emma Murray, O.; Burkus János Rossiter, Pa.; Amol Mihály Morristown, N. Y.; John Smolink Barberton, O.; C. Köteles Cleveland, O.; Juhász Mary Martins Ferry, O.; Holbak János Detroit, Mich.; Magyar Károly Glenfield, N. Y.; Magdits Mária Philadelphia, Pa.; Takács Teruska Passaic, N. J.; Pecsénye Jánosné Bonnoister, Mich.; Kóbor Miklós Throop, Pa.; Özv. Kecán Sándorné Columbus, O.; Horváth Alex Akron, O.; Szabics, Martins Ferry, O.

## A Vasárnap regénye

## Kis fiuknak--kis' lányoknak

## Jasra gyöngyök

Végre elérkezett a forró évszak végeszakadt a mi vándoréletünknek és sátorfánkat felszedve, Evansnak loharai bungalowja felé tartottunk. A kiszáradt föld meghasadozott, a folyamok majdnem egészen kiszáradtak s a forró szél leperzselte a füvet és a faleveleket. De ez az évszak eltekintve a pusztító és türethetetlen hőségtől, egy szörnyű vendéget hoz magával: a lázt, mely mindíg ijesztő kísértetként fenyegeti a fensik lakóit.

Sietve tartottunk tehát a távol-eső kis város felé, mely egy hagyományon mérföldekre terjedő szántóföldek között feküdt. Néhány nádfedélű ház, piciny kis templom, egy szatócsüzlet, egy nagy industemplom, egy cisztercita és a teniszpálya voltak a városka nevezetességei. A főerdész gyönyörű kuszónövényekkel befuttatott bungalowja esinos kert közepén állt, melynek földszere egy szép tamarisfa volt. Ezen fa alatt üldögéltünk esténként, ha a hőség kissé esőkent s az ember kimerészkedhetett a szabadba. A ház maga kicsiny volt s egyszerű berendezésű, de a fehérre meszelt falak mentén, óriási poleokon gyönyörű könyvtár díszlett. Ezekre a könyvekre s a gyermekek látogatására költötte az igen szerény jövedelemmel rendelkező házaspár minden fölös pénzét. Ez a gazdag könyvtár kimondhatatlan élvezetet szerzett nekem is, mert habár a művek javarésze nemzetgazdasági és természettani munka volt, az én izlésem és lelki irányom is gazdag táplálékot nyert belőlük.

Májusban és júniusban a levegő különösen nyomasztó és forró volt. Reggel hét órától napnyugtáig a gondosan elzárt s beszötétített házból tartózkodtunk s nekem a kézimunkán és olvasáson kívül alig volt egyéb szórakozásom; gyakran sakkoztunk és bezigeztünk is. Evansnéet gyenge szemű, minden foglalkozásban megakadályozta, én olvastam tehát fel neki s tölem telhetően igyekeztem őt mulattatni. Evans ur naponta megtartotta hivatalos óráit, irnokokkal, érkező hírvivőkkel és szolgálakkal tárgyal; két ízben résztvett tigrisvadászaton is s ennek következtében hosszabb ideig távol volt Loharától.

Egy ilyen alkalommal, midőn ismét egyedül maradtunk s én egy új regényt olvastam fel, Evansné egyszerre lehunyt szemét, mintha aludnék. Nem akartam zavarni pihenésében s elhallgattam. Amint így mozdulatlanul ült velem szemben, szinte megdöbbentem, oly sápadt és szenvedő volt az arca. Sohasem tűnt fel nekem, mennyire megöregedett azóta, hogy öt hónapja először találkoztunk. Csupán a hőség okozta ezt a változást vagy valami bánat kinozza a szegény asszonyt? Ebben a pillanatban felnyitotta szemét s az én aggodalmas arcomat látva, elmosolyodott.

— Nem, nem alszom, sőt ellenkezőleg, igen érdekel az, amit olvas. Azt hiszem, a regényünk szomorúan végződik. Az olyan regényíró, aki a hősnőjét az utolsó oldalon kivégzi, a legszivesebben törvényt élj hurocolnám.

— Akkor hát elfogatom ezt az író is, mert bizony a mi regényünknek is szomorú lesz a vége! — szoltam nevetve. — Hiába, a halál itt is kérlelhetlenül megjelen.

— Igen, a halál kérlelhetlenül megjelen — ismételte ő. — Hisz ön az előérzetekben Pamela? — Nem hiszek, — válaszoltam szinte megrémülve hangjának különös esengésétől. — De miért, kérdezi ezt.

— Mert én érzem, biztosan tudom, hogy nem fogom többé viszontlátni a hazámat. Nem, sohasem kocsizom többé Mirburba, a hepe-hupás örszáguton. Ti mindannyian elmentek innét s én egyedül maradok itt, a kicsi temetőben.

— Az istenre kérem asszonyom, ne beszéljen ilyen rettenetes dolgokat! — kiáltottam ijedten. — Különben nem esoda, ha ebben a folytonos féltőmályban s örökös téltenségre kárthatatva sötét gondolatai támadnak. S azután ez a rettenetes forrás is nyomasztóan hat az idegekre. Tudja, mit, nagyságos asszonyom, nemsokára itt a tea ideje, bezigezzünk addig egy kicsit. Akkor majd átjön Connonné. (Ez egy vámbívatónok felesége volt.)

— Akkor sakkozunk kell, hisz tudja, hogy ő nem szeret kártyázni. Ön tehát kinevet? Nem hisz az előérzetekben?

— Én önt eddig mindig olyan felvilágosult, komoly nőnek tartottam. — mondtam tréfásan felelet helyett.

— Hiszen tulajdonképen annak is kellene lennem! No de mind egy, jöjjön a minék jönnie kell, én már mindenre elkészültem, a végrendeletemet is megirtam már, az írompappamban megtalálják.

(Folytatjuk.)

## Gulliver utazásai

A gazda ijedt pillantással hallgatta a király szavát, ám nem mert ellenkezni, annál is inkább, mert a vételár mellett úgy is takaros vagyónkára tett szert mutatványaim által. Glumdaklies azonban nem bírt magán uralkodni és keserves zokogásra fakadt. Fuldokló zokogás közepette kijelentette, hogy még az élete árán sem válik meg tőlem. A királyi pár nagyon megsajnálta a zokogó leánykát, én pedig megragadtam a kellő pillanatot s odaléptem a királyné elé.

— Mint fejedelmi uraim hűséges rabszolgája azt a kegyet kérem, hogy hűséges ápolóm és tanítóm, második anyám, a jólelkű Glumdaklies, szintén királyi szolgálatokba léphessen.

A királyi párt annyira meghatták Glumdaklies könnyei s az én szavaim, hogy készségesen beleegyeztek ajánlatomba.

Ezzel büszkén eltávoztam a királyné és Glumdaklies kíséretében és rögtön elfoglaltam pompás lakosztályomat.

## HARMADIK FEJEZET.

Gulliver egy pompásan berendezett dobozt nyer lakóhelyül s a királyné asztalánál étkezik. Daldalmasan kiállja a különböző megpróbáltatásokat és tréfákat s a királyné jóvoltából megismeri Broadingnag országát közelebbről is.

Néhány nap mulva megtisztelt a királyné magas látogatásával. Megnézte a skatulaházamat és megtudakolta, hogy miképp szolgál

az egészségem. — Nem hiszem, hogy kicsi védecem jól érzi magát szűk börtönében, majd szerzek számára tágasabb lakást, mondta jószágos mosolylyal.

A királyasszony nyomban be is váltotta ígérteit. Az udvari asztalos mértéket vett régi skatulyámról s néhány nap mulva el is készült új lakásom. Mondhatom, hogy fejedelmi pompával volt berendezve 16 m. hosszú skatulyaházam. A teteje ezüstkarikával volt ellátva, s így az egész meny nyezetet felemelhették a látogatóim. Az ablakok tükörüvegből készültek. Három szobára volt felosztva a doboz, még pedig lakó-, öltöző- és hálószobára. A butorom a legfinomabb elefántesontból volt kifaragva és épen megfelelt a nagyságomnak.

Királyi urnöm figyelmét semmi sem kerülte ki. Így például kopott ruhám helyett, finom selyemszövetből új öltözetet csináltatott a számomra. Igazán meghatótt a figyelme, hanem azért jó időbe telt, míg a lópokróc vastagsága kintős viselését némileg megszoktam. Gyakran megesett, hogy a királynéval s a két hercegkisasszonnyal együtt költöttem el az ebédet. Hyenkor az asztalon tanyáztam s a királykisasszonyok ezüstbábuedényéből kólvalóban felelem od d amthee tetöttem el ebédemet.

Királyi gazdáim étvágya is valóban félelmet gerjesztett. A királyné formás piros ajka mögött egy pillanat alatt eltűnt egy két-kilós kenyérdarab s egy galamb, a mely tizszer akkora volt, mint egy hizott libánk. Az aranyserlegéből egy hajtásra kiürített egy söröshordóra valót s a hercegkisasszonyok néha-néha akkorát hörpintettek (pedig az anyjuk csak azt engedte meg nekik, hogy a nyelvecskéjüket megnevedvesítsék), hogy egy jókora söröspalack tartalmának is beillett volna a kortyocskájuk.

A mikor a király is velünk ebédelt, oda kellett telepednem a só-tartója mellé, hogy jobban hallhassa a hangomat. Nagyon barátságosan bánt el velem a kegyes uralkodó s csak akkor kedvetlenedett el kissé, ha Liliputország-ra vittem a szót. — Kedves kicsi Gildrigém, ez idő folyamán annyira megkedveltelek s annyira megbízom benned, hogy készségesen elhiszem, hogy olyanfajta emberkék is élnek a föld valamely részén, mint a minő te vagy. Hanem hogy még náladnál kisebb népség is él e földtekén, azt meséld el apróbb hallgatódinak.

A dajkamesékből már kinöttem, kiesikém!

Öszintén megvallva, nagyon bántott, hogy felséges uram ennyire kételkedik szavaim igazságában, ám a köteles tisztelet lezárta ajkamat. Hiszen csak nem utasíthatom rendre, nem hazudtolhatom meg királyi uramat. — Mint látjátok, kedves kis olvasóim, türethetően kellemes életem volt az óriás király udvarában, ha... minden oldalról veszély nem fenyegette volna hitvány életemet! Így például a fűrjnagy ságu legyek folytonos rémületben tartottak. Ezek a kellemetlen jószágok az orromra, fülemre szálltak s az udvari törpe legnagyobb mulatságára úgy meggyötörtek, hogy hangosan ordítottam kinomban. Különben ez a gonosz fiékö uszította reám rendszerint ezeket a veszedelmes jószágokat.

(Folytatjuk.)

## SÜRGÖNYILEG

vagy posta útján Kiss Emil bank legpontosabban és mindig a legbizalmasabb napi árfolyam mellett küld pénzt Magyarországra.

## HAZAUTAZÓ

magyarok a legteljesebb mértékben Kiss Emil bankár irodájában részvesznek és a pénzüket ott váltják be a legelőnyösebben.

## ÓHAZAI

ügyek a legbizalmasabban Kiss Emil bankházának közjegyzői osztályában intéztetnek el, mert az ő budapesti irodája minden okirat kihozataláról gondoskodik.

Irjon az alábbi címre:

**KISS EMIL**  
BANKAR  
133 SECOND AVE., NEW YORK

**okoknak**

— Nem hiszem, nem jól érzi magát, majd szerényebb lakást, mosolylyal.

ny nyomban be is t. Az udvari asztalra vett régi skatulya nap mulva el is ásom. Mondhatom, pompával volt becsomagolva hosszú skatulya-ja ezüstkarikával, így az egész menyegyház a látogatók tükrüvegéből szobára volt hozva, még pedig a halászbárára. A bucsomábról elefántesont agva és épen megomnak.

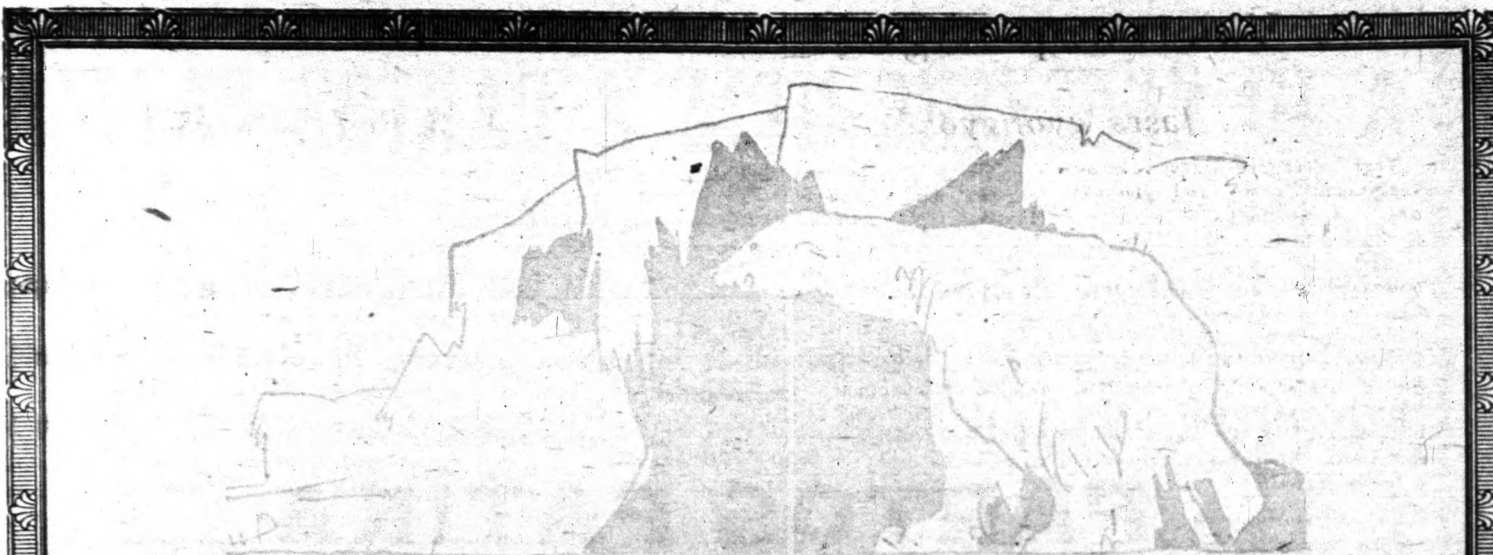
Ami figyelmét sem érte ki. Így például helyett, finom sejtű öltözetet csinált. Igazán megérte, hanem azért jó a lópokróc vasviselését némileg Gyakran megessett, néval s a két herceggel együtt költöztet. Hyankor az asztal s a királykisasszonybábudényéből költöztet. Amint a demet.

Ami étvágya is va-gerjesztett. A királyi piros ajka mögött eltűnt egy kétarab s egy galamb, akkora volt, mint a kék. Az aranyser- hajtásra kiűrtett óra valót s a hercegek néha-néha akko- rúkat (pedig az any- engedte meg nekik, esküjüket megne- dy egy jókora sörös- manak is beültet- ocskájuk.

Ami királyi is velünk ebé- ett telepednem a só- hogy jobban hall- omat. Nagyon barát- el velem a kegye- ak akkor kedvetle- se, ha Liliputország- zót. — Kedves ki- ez idő folyamán- dyeltek s annyira- ned, hogy készsé- hogy olyanfajta em- ek a föld valamely- a minő te vagy. Ha- g náladnál kisebb- földtekén azt me- b hallgatóidnak.

Ami eskükből már kinöt- megvallva, nagyon felséges uram eny- dik szavaim igazsá- köteles tisztelet le- t. Hiszen csak nem rendre, nem hazud- királyi uramat. — kedves kis olva- ben kellemes életem s király udvarában, n oldalról székely- ette volna hitvány- például a fűrnagy folytonos rémületben- zek a kellemetlen jó- romra, fülemre száll- ar törpe legnagyobb- gy meggyötörtek, an ordítottam kinom- ez a gonosz fiokó- rendszerint ezeket- s jószágokat.

Folytatjuk.)



**AZ ÉSZAKI SARKVIDÉKRŐL**

Jégország titkaiból. — Kik vállalkoztak eddig az északi sark felfedezésére. Sikertelen és kevésbé sikeres expedíciók.

A vihar csillapodtával a jégtáblán maradtak összeszámlálván magukat, kitért, hogy tizenkilencen vannak, köztük egy két hónapos csecsemő is, az egyik eszkimó gyermeke. Számba vették az élelmi szereket s az lett a megröbbsé eredmény, hogy nagyon kevés, a szén pedig alig elég egy hétre. Es ezzel a szörnyű hosszú telet ki kell húzni a jégtáblán a sarkvidéki iszonyu hidegben! Még nagy szerencse, hogy a hókunyhó már meg volt építve, legalább meg lehetett valahol húzódni.

Lassan, aggodalmasan telt az idő a hókunyhóban, mely annyi meleget tartott, hogy épen nem fagytak meg, de az éhség nagyon gyötörte szegény utasainkat, mert naponta épen csak annyit ehttek, hogy éhen né hal- janak. November végén lóttek egy fókát, melynek husából jóllakhattak, amiben részük már oly régen nem volt. Hanem ezután már még ilyen szerencsére sem számíthattak, mert a sötétség beállott s egész télen át nem is fogtak egy szerfelett sovány rókanál egyebet. Embereink az éhség miatt teljesen le- gyengülve, sok szenvedés közt húzták ki a hosszú telet, midőn április elején az eddigi- kénel is nagyobb baj érte őket.

Ugyanis ekkor szörnyű vihar támadt, mely jégtáblájukat egész a kunyhóig összemor- zsolta, úgy, hogy többé rajta maradni lehetet- lenség volt. De most már hova forduljanak? Nem volt más mit tenni, mint csónakjukba beleülni s jószerencsére kiszállni a haborgó tengerre, remélve, hogy talán megint talál- nak egy nagyobb jégtáblát, melyen nyomorúságos életüket tovább folytathatják s a melyik le- vinné őket magával dél felé, hol esetleg vala- mi hajóra találhatnának.

A csónak hat ember számára volt készít- ve s most tizenkilenc embernek kellett bele- férni. Hanem azért csak beleszorultak, de a kis csónak a nagy teher miatt annyira leme- rült, hogy szélein majdnem becsapott a víz. Ezért, hogy az elsüllyedést kikerüljék, ki kel- lett hányni a még meglevő élelmi szerek nagy részét s mindentféle eszközt is a tengerbe.

Igy haladtak némán, kétségbeesve tovább, míg egyszer csakugyan megint jégtáblákra akadtak, amelyekre nagy örömmel kiszállot- tak. Mert még ez is örömet okozott szegé- nyeknek, pedig hiszen nem volt már ennivaló- juk sem s ha még pár nap valami hajó meg- nem menti őket, ott vesznék mindnyájan nyomorúffal.

A jég azonban haladt az áramlattal dél- felé, de nem sűrűn annyira le- gyengültek, hogy remény lehetett, misze- rint valamely hajóval össze- találhatnak. S ez is történt, július 15-én, tehát mindössze 182 napig tartottak a jégtáblán s a jég felé haladtak, hogy a csónakukat a jég felé, melyre megérkeztek, meg- mentésükért várják.

Ezek után már csak vár- most, hála az égnek, akik a "Polaris" hajón rekedtek, mi történt?

Tehát a mint észrevettk, hogy társaiktól elszakadtak s az ár sodorja őket a felbő- szült hullámok hátán ismárgden tájak felé, mielőtt a rémületből némiképp magukhoz jöt- tek, a víz kiszivattyuzásához láttak, mely a megrongált hajóba beszűrrelt és többek közt a gép-helyiséget is elborította. Munkájuk

sikerrel is járt s néhány óra mulva, az em- litett helyiséget sikerült annyira megszabadí- tani a víztől, hogy a gőzgépet is elindíthatták. Tehát annyit elértek, hogy a hajó nem hanyó- dott tehetetlen tömegként előre-hátra a hullá- mokon, habár annyira meg volt rongálódva, hogy hosszabb útra teljesen alkalmatlan lett volna. Szerencsére nem sokára szárazföldet pillantottak meg nem messzire, neki irányoz- ták tehát a hajót, még pedig úgy, hogy az, a partra fusson. Ez meg is történt szerencsésen és mivel élelmi szerek bőségében voltak, elég nyugodt szívvel a teleléshez tettek elő- készületeket, remélvén, hogy majd tavasz- szal, szánkán és csónakon lejjebb vonulnak dél felé, hol valami cethalász hajóra akadnak. Mindössze csak tizennégyen voltak, a többi tizenkilenc ott maradt a jégtáblán, amint ezt már előbb említettük. Szerencsése volt ezen tizennégy embernek, hogy közelében eszki- mókra találtak, kikkel barátságot kötve, azoknak sok tekintetben nagy hasznukat vették.

Amint a tavasz közeledett, hozzáfogtak két csónak készítéséhez, hogy azokon, ha a jég engedi, dél felé elhessenek hatolni, hol az- tán majd csak rákannak valami hajóra. Ju- nius 3-ikán elkészültek a csónakok s a jég is megtisztult annyira, hogy meg lehetett in- dulni. Az utazás minden baj nélkül folyt a partok mentén, kivált eleinte, míg utóbb már a csónakok nagyon megromlottak, leszakado- zott az emberek ruhája is, az élelmi szerek pedig majdnem egészen elfogytak. Ekkor azonban hajóval találkozott, mely felvette s hazájukba szállította őket. Örömeik pedig an- nál nagyobbok lettek, midőn értesültek, hogy tizen- kilenc társuk is szerencsésen megszabadult, a mit pedig reménytelenül sem mertek volna.

**Az "Alert" és "Discovery" sarki utazása.**

A londoni földrajzi társaság sürgetésére, az angol kormány 1876-ban nagy expedíciót szervezett, melynek célja szintén a sark felé való előnyomulás volt.

Két erős hajót szereltek fel, az egyik ne- ve "Alert" volt, a másik pedig "Discovery". Főparancsnok a hajók felett a sokat tapasztalt Nares kapitány lett, ki az "Alert" hajót személyesen vezette, míg a "Discovery" ka- pitányát Stephenson személyében választot- ták meg, aki szintén igen jó tengerész híre- ben állott.

A két hajó 1875 május 29-én indult ki

Július 19-én elértek a hajók, miután né- hany nagy vihart kiállottak, Grönlandnak Pröven nevű kikötőjébe. Prövennek ugyan csak 106 lakosa van, hanem azért már ez Grönlandban nevezetes város számba megy. Itt felkeresték Hendriks nevű híres grönlandi eszkimó-vadászt, ki könnyen vállalkozott az utazásban részt venni s akinek később csak- ugyan sok hasznát is vették.

Ezután északra felfelé indultak a hajók s nemsokára elértek oda, ahol a "Polaris" utasainak egyrésze 1872-73. telén áttelelt. Hanem ezentul már nagyon sokat kellett a jéggel küzködniök. Ebben a jég elleni harc- ban a "Discovery"-nek könnyebb dolga volt mint a másik hajónak, mivel az eleje keske- nyebb lévén, könnyebben bírta a jeget törni s a közt előre haladni. Ugy tett pedig, hogy teljes gőzerővel neki rohant a frissen képződött jégtáblának, szétrepesztette azt, aztán megint hirtelen visszahúzódott, hogy a jég- törmeléknek ideje legyen odább uszni. Egy- egy ilyen előre rohanással 5-6 méter utat lehetett nyerni, miből képzelték, hogy mi- lyen lassan ment az előrehaladás.

Nagy baj volt, hogy a kutyák közt ki- ütött az a vesztettséghez hasonló betegség, mely a sarki vidékeken oly gyakran és töme- gesen el szokta ezen szegény állatokat pusztí- tani, és ami ellen semmi hatásos orvosság nincs.

A hajók lassan, roppant munkával és vi- szontagság közt haladtak előre észak felé, míg szeptember elején jónak látták az áttele- lési előkészületekről gondoskodni, mivel a jég már annyira hatalmasat vett, hogy tovább mozdulni is lehetetlenség lett volna. Még pe- dig a két hajó nem is egymás közelében volt, midőn az utazást be kellett szüntetni s a "Discovery" és "Alert" utasai egész a követ- kező tavaszig elzárva maradtak egymástól.

Utasaink a hosszútul unalmait mindenfé- leképp igyekeztek megrovíditeni: iskolát alakí- tottak a legénység számára, szindarabokat játszottak, világos időben célt lövöldöztek, de bizony azért csak nehezen akart kitava- szodni.

Végre azonban nagynehezen elérkezett a március hónap s ekkor Nares kapitány ciható- rosta, hogy mielőtt lehet, nagyobb felfedezé- si utazásokat rendez szánkán, még pedig az egyik hajó emberével egyarányban, a másik hajó emberével pedig más irányban. Erre nézve azonban bíráskodt, is a já tavol telelt "Discovery"-t kellett felke- reteni s annak hírt adni.

Éppen 12-én csak indult néhány ember egy új- nál az egy csónak kutyáival. De ez a csónak nagyon sok romlás miatt végül is a jég felé haladt, hogy a csónakot a jég felé, melyre megérkeztek, meg- mentésükért várják. Ezután a csónak a jég felé, melyre megérkeztek, meg- mentésükért várják. Ezután a csónak a jég felé, melyre megérkeztek, meg- mentésükért várják.

**HÖSSZŰ DÖNZÖLÉS NÉLKÜL!**

Ha azt akarod, hogy egy hét ruhát is legyen melled az egész télelre, akkor a "Hosszú Döngölés Nélkül" a legjobb választás. Ez a ruha nemcsak a hideg ellen védi fel, hanem a szél és a nedvesség ellen is. A ruha anyaga a legújabb technológiával készült, így nem kell aggódnod a mosás miatt. A ruha kényelmes és könnyű, így a nyári hónapokban is viselheted. A ruha ára 10 forint. A ruha megvásárolható a "Hosszú Döngölés Nélkül" üzletben, amely a következő címen található: New York, N. Y. Ugyancsak keressétek.

# A JÓ EGÉSZSÉG UTJA A PARTOS PATIKA

MERT

milliók jóegészségének kincsesforrása,

MERT

milliók próbálták ki kitűnő gyógyszer-különlegességeit és milliók áldják egytől-egyik valamennyit

MERT

ebben a patikában a leggyorsabb, legpontosabb és leglelkiismeretesebb kiszolgálásban részesül mindenki.

Ha tehát Ön valódi, tiszta és hatásos gyógyszer-különlegességeket akar beszerezni, rendelését mindig ide, erre a címre küldje be:

## PARTOS PATIKA

160 SECOND AVE.,

NEW YORK, N. Y.

Töltse ki és vágja ki az alanti RENDELÉSI-IVET asztán a pénzzel együtt küldje be hozzánk.

VÁGJA KI!

Rendeljen ézentul ezen iv szerint!

VÁGJA KI!

PARTOS PATIKA, 160 SECOND AVE., New York. Kérem ezen RENDELÉSI-IV alapján a következőket azonnal megküldeni:

- PARTOLA, fertőtlenítő, vértisztító és hashajtó cukorkát, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00  
 PARTOGLORY, idegerősítő kivonatot, üvege \$1.25, 5 üveggel \$5.00  
 HERKULES, a legerősebb és lefinomabb VALÓDI PARTOS-féle GYOMORERŐSÍTŐT, ára egy üveggel \$2.00, hat üveggel \$10.00, 12 üveggel \$18.00  
 LIRO, fűfájás elleni otyyákat, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00  
 KÖSZVÉNY, fájdalom elleni Partos-féle szorokot, ára \$3.00, dupla adaggal \$5.00  
 PARTONE vasotvát, vérszegénység ellen, ára \$1.50, 4 dobozzal \$5.00  
 PARTONIC VASBORT, üvege \$1.50, 4 üveggel \$5.00  
 PARTOWILL svomer porokat, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00  
 HOFFMAN CSEPPEKET, ára üvegenként 50 cent és 1 dollár  
 PARTOBRACET győngye férfiak részére, ára \$2.00, 6 dobozzal \$10.00  
 PARTOCYL kenőcsöt viszketés, nattanások ellen, ára \$1.00, 6 tégelylyel \$5.00  
 PARTOZONET, sebek vérzése ellen, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00  
 PARTOCOUGHOT köhögés ellen, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00  
 PARTOSOOTH SYRUPOT (szőre) gyermekeknek fogzáskor, üvegenként \$1.00  
 PARTOPINET, gyermekeknek köhögés ellen, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00  
 PARTOMILKET por alakban, vízzel felhívítva kitűnő gyermek-tápszert, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00  
 PEMETE cukorkát, köhögés és torokbaj ellen, ára 35c, 3 dobozzal \$1.00  
 KÁRPÁTI MELL TEAT, ára 60 cent, 2 dobozzal \$1.00  
 PARTOS-féle rheuma elleni RUMATIN porokat és PARTOPAINT, ára \$3.00, dupla adaggal \$5.00  
 PARTOS-féle VÉRTISZTÍTÓ PISKÓTÁKAT, ára \$4.00  
 PARTOACHE, fülbaj elleni porokat, ára 1 dollár, 6 dobozzal \$5.00  
 PARTOSWEATET lábizzadási ellen, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00  
 TRIPLETS KEVERÉKET 3-as számú férfiak részére, ára 1 adaggal \$3.00, 4 adaggal \$10.00  
 TRIPLETS KEVERÉKET 4-es számú, nőknek anyaméh bántalmak ellen, ára egy adaggal \$3.00, 4 adaggal \$10.00  
 DODOT és DODOSZÁLAT, férfiak részére, 1 adag ára \$3.50, dupla adaggal \$6.00  
 PARTOPILE aranyér elleni kenőcsöt, ára \$1.50, 4 tubussal \$5.00  
 PARTOHERB vesefü és gyökérteát, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00  
 PARTOPAIN 1 fájdalomcsillapítót, ára 50c  
 PARTOPAIN 2 fájdalomcsillapítót, ára 50c  
 PARTOCERIN kenőcsöt, ütés folytán támadt dagasztásra, ára \$1.00, 6 tégelylyel \$5.00  
 PARTO-BALM OLAJAT, égési sebek ellen, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00  
 PARTO-BALM KENŐCSÖT sebekre, ára \$1.00, 6 tégelylyel \$5.00  
 PARTOWORMOT, gilyeszték elhajtására, ára \$1.00, 6 adaggal \$5.00  
 PARTOTAPET, pántlika gilyeszték ellen (felöltöttek részére), dupla adaggal \$5.00  
 NOVET, ágybavizelés elleni szert, ára \$1.50, 4 üveggel \$5.00  
 PARTOS-ASTHMA, nehéz lélegzés elleni szert, ára \$1.50, 4 üveggel \$5.00  
 PARTOS-féle SÓSBORSZESZT, ára nagy üveggel \$2.00, kis üveggel 50c és \$1.00.  
 PARTOS-féle Egri Császár Szemvizet, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00  
 PARTOLIN, haj, bajusz és szakál növesztőt (kenőcs), ára \$1.00, 6 tégelylyel \$5.00  
 HAIRTONIC hajápoló vizet, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00  
 PARTOS-féle HAJTISZTÍTÓT, ára 75c  
 PARTOCREMET, nappali használatra, ára \$1.00, 6 tégelylyel \$5.00  
 PARTOCREMET, éjjeli használatra, ára \$1.00, 6 tégelylyel \$5.00  
 PARTO-SZAPPANT, növény-balzsam arccsökkentő szappant, ára 35c, 3 drb. \$1.00  
 PARTOPASTÁT a legkellemebb fogtisztítót, ára 35 cent, 3 darab \$1.00  
 ELZA-VIZET, a haj természetes színeinek visszaadóját, ára \$1.50, 4 üveggel \$5.00  
 PARTOS-féle valódi DIÓFA OLAJAT, ára \$1.00  
 PARFUMOT, rezedát, ibolyát, orgonát, rózsát, ára \$1.00 és \$2.00  
 BAJUSZPEDRÓT, ára 35c, 3 dobozzal \$1.00  
 BAJUSZKÖTŐT, ára 50c, 75c és \$1.00  
 HAIRDYE hajfestéket, megfelelő színben, ára \$1.50, 4 üveggel \$5.00  
 PARTOMINT szájmossó vizet, egy üveg ára 50 cent  
 PARTOCORN tyukzemirtő és bőrkeményedés elleni szert, ára 35c, 3 üveggel \$1.00  
 ARCFINOMÍTÓ PUDERT, fehérét, rózsaszínt vagy krémet, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00  
 PARTOS-féle speciális VILLANY GÉPET \$10-tól 15—20 és \$25.00-ig  
 PARTOS-féle speciális GUMMIHARISNYÁT, egy lábra 6, 10 és 15 dollár, mindkét lábra 10, 18 és 28 dollár.  
 (Mérték veendő és a pénzzel együtt beküldendő)  
 PARTOS-féle speciális HASKÖTŐT, ára \$6.00-tól \$15.00-ig  
 (Mérték veendő és a pénzzel együtt beküldendő)  
 PARTOS-féle ELSŐRENDÜ SÉRVKÖTŐT, egyoldalu \$5.00, kétoldalu \$10.00  
 (Mérték veendő és a pénzzel együtt beküldendő)  
 PARTOS-féle SPECIÁLIS SÉRVKÖTŐT, egyoldalu \$12.00, kétoldalu \$20.00  
 (Mérték veendő és a pénzzel együtt beküldendő)

A fenti rendelés árát ..... dollár ..... centet itten küldöm. Összesen:

Nevem ..... Házszám, utca vagy box .....

Város ..... Állam .....

### FONTOS TUDNIVALÓ!

AKI AZT AKARJA, HOGY CSOMAGJÁT BIZTOSITVA (INSURED!) KÜLDJEM, AZ CSATOLJON A FENTI RENDELÉSÉNEK ÖSSZEGETHEZ KÜLÖN 20 CENTET. — BETEHETI A 20 CENTET BÉLYEGEKBEN IS A BORÍTÉKBA. HA ÖN A 20 CENTET AKÁR KÉSZPÉNZBEN KÜLDI, AKÁR PEDIG A MONEY ORDER ÖSSZEGETHEZ CSATOLJA, LEVELEBEN OKVETLENUL EMLITSE MEG, HOGY A 20 CENTET A CSOMAG BIZTOSÍTÁSÁRA SZÁNTA.